

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos post. sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

Nyitár sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, május 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérlekk: Pangás.

A képviselőház ülése.

Mandátumok sorsa.

Csanádmegye közgyűlése.

A delegációk.

Kongresszusi választások az aradi szerbek
között.

A nagyváradi párbaj

Vessedelem a szomszédban.

Széchenyi pasa az aradi kirándulókhoz.

A király itthon.

A tubák a műtészetben.

A kékvérű főpincér.

Tárcs: Prolog. Irta: Balla Miklós. — A tulipá-
nok hazájából. Irta: Szathmáry Károly.Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle
Mendés.

Pangás.

Arad, május 6.

A pénzügyi tárcának letárgyalásával nagynehezen véget ért az ideai költségvetés vitája s most még csak egy alakítás, az ugynevezett appropriáció van hátra, t. i. annak a formaszerű kimondása, hogy a megvitatott és elfogadott költségvetést ennek a kormánynak szavazzák-e meg vagy sem? Az adott pártviszonyok között, mint említők, ez csak pusztán alakítás, mert hiszen a kormány óriási többséggel rendelkezik, mely máától holnapra nem változtatja nézetét, sőt inkább jó s rossz időben egyaránt kitart időnkinti vezérei mellett.

És mégis azt kell tapasztalnunk, hogy a legutóbbi költségvetés is a megelőző és közbeeső indemnitások és bizottsági tárgyalásokkal együtt közel egy féleve hányódik votódik a parlamentarizmus gépezetében, teljesen okkupálva azt a maga számára oly mértékben, hogy más irányú működésére komolyan gondolni sem lehetett. Azelőtt is voltak hosszabb budgetviták, melyeket a késig menő párttusa gyakran az obstrukció céljából szándékosan nyújtott, vagy közbejött más sürgős törvényhozási intézkedések félbeszakítottak és kitoltak, de hogy egészen normális viszonyok között, akkor, mikor a parlament a tétlenség kórságában nyavalyog, a budget-tárgyalás az előző évből a másikkal jóformán a közepéig nyúljon! . . . ilyesminek még nem voltunk tanúi. Hiszen meg kellett szégyenszemre érnünk, hogy az obstrukciós osztrák parlament az ő szokott verekedései közben a később kezdett budget-tárgyalással előbb lett készen, mint mi!

Ha mindezt végig gondoljuk, vigasztalan tűnődések utvesztőjébe téved a lelkünk, és elszomorodva gondolunk alkotmányos életünknek csődjére, látván, hogy annak legfőbb szerve, a parlament munkaképtelenné vált, minden ízében az elerjedés tüneteit mutatja, és a bomlás erjesztő csiréit már a magyar közéletbe is átplántálta.

Tulnyomó többség, mely az összes

közjogi alapon álló párttöredékeket főliszvta, mely az ellenzék minden árnyalatával folytonos kontaktusban áll, és még nem tudunk sem előre, sem hátra mozogni! Kell-e a parlamentarizmus gépezetének szomorú állapota felől kétségtelenebb bizonyíték, mint amelyet a lefolyt költségvetési vita tüntet fel abban, hogy az államélet összes ágazatait szabályozó költségeloirányzat annak az évnek a közepére léphet életbe, amely év elejétől fogva kell vala amaz eloirányzat szerint az országnak kormányoztatnia.

Hihetetlen robbolást és hátramaradást okoz ez a képtelen rend vagyis inkább rendellenesség az államélet minden részében. Az alkotmányosság legádázabb ellensége sem képzelhetne az alkotmányos elv lejáratásához hatályosabb módot, mint oly állapot megrögzítését, mely szerint a vállalkozó, a szállító, az iparos, az ő meg-szolgált pénzéhez a tisztviselő az ő sorra került előlépéséhez hosszú időnkig hozzá ne jusson, mert a parlament, megérthetetlen, megfoghatatlan módon késik a legfontosabb, legsürgősebb teendője elintézésével, a költségvetés törvényszerinti megá-lapításával. Arról nem is szólnunk, mily nyüge lehet a sikeres kormányzásnak az, mikor a kormányzati ágak vezetői az év egyik felében, részint a budget hiján, részint annak tárgyalása miatt hatályos munkájukban akadályozva vannak.

Onkéntelenül az a kérdés merül fel it-

T A R C A.

Prolog

a Faust opera előadásához.

Az Aradi Nemzeti Színház számára írta: Balla Miklós.
Szavaltá: Gazdy Aranka.

(A „Prolog” talpig feketében, kard- és lanttal kezében, a függöny elé lép.)

A Dal vagyok. Borongós és szomorú,
Mint bus, határa Arad városának
Hol félszázadja, a magyar szabadság
Könyben fűrésztött Golgothái állnak.

A Dal vagyok. A bánatos kesergő
Borus lelkednek szomorú danája;
Mégis akinél fájdalmat találok
Mint édes vigasz, úgy borulok rája.

En vagyok az, ki soha meg nem szünöm,
Öröktől élő nagy harmónia;
Ha elnémulnék egyszer: vélem együtt
A mindenségnek el kell mulnia.

Mert a dalban él a föld, a lég, a menybolt
Dalt sug a szél az erdő fájának.
Dalt ver a hullám szikladöntő habja
Dörgés dala az ég villámainak.

Es egyszer mégis megszakadt a nótá.
Dalnokok lantjain elpattant a hur
Bilincsbe verték. ajkunkat lezárták.
A zsarnokság lett országunkban ur!

Nem hangzott más, csak fejszék csatloqása
A hősöknek faragták a bitót!
S egy árva nemzet gyászoló szívében
Bennfojtották a könyt, sóhaj, a szót! . . .

S egyszer kitört! De olyan áradattal
Hogy ledől tőle börtönök fala!
S a martir-hősök végső sóhajára
Viszhangként szállt a szabadság dala!

S azóta zeng — szebben, mint hajdanában
A dal a bércek közt, rónákon át
S uralja méla, édes busongása
A magyar lelket, magyarok honát!

Boldogság dala zengjen mindörökre
A hármás bérce határain belül!
S legyen a magyar e szentelt rögöknek
Haláláig hiva — rendületlenül.

(Az utolsó szóra felhangzik halkán a színpalak
mögött „Hazának rendületlenül.” A „Prolog” a szí-
nen marad az ének végeztéig, amikor a függöny
iegördül.)

A tulipánok hazájából.

Irta: Szathmáry Károly.

Llangollen, május 1-én.

Itt a messze idegenben üve, jól esik fel-
idézni emlékemben azt a rövid időt, amelyet
nemrég a hollandusok földjén töltöttem s a
melyről most egyet-mást el akarok mondani az
aradiaknak, az én kedves földieimnek.

Forró s tikkasztó kora délután indultam
el Brémából s már a nap lenyugvóban volt,
mire a vonat holland földre ért. Az alkonyat
a hőmérséklet is lassan-lassan hűvösebb lett s
finom fehér köd ereszkedett le a mocsaras föl-
dekre, úgy, hogy a vonatból nézve, a legelésző
marha egy ezüstös tengerben állott. Csinos ma-
joros házak, tanyák, jól gondozott kertekkel
tűnnek fel a robogó képben s imitt-amott fel-
csillan a Zuider-tó tükre, avagy egy-egy szél-
től duzzadt hófehér vitorla. Már a szürkület is
átadta helyét az öreg, sötét estének, mikor a
távolból ezer meg ezer fénypont jelezte, hogy
közel vagyunk észak Velencéjéhez. A dock-kok
ily későn már üres, kihalt házai közt érünk
be a központi pályaudvar óriási üvegcsarnoka
alá, s csakhamar az utcán vagyunk, a sürgő-
forgó embertömeg között. Nagynehezen, 3-4
hotelt is bejárva, ép a leghangosabb utcák egyi-
kébe jutottam háláshoz. Hanem alvásról egy jó
ideig szó sem volt.

Mintha mindenki mámoros lett volna a tő
felől jövő friss szellőtől s a nevetés, hancuro-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál
vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

ten, hogy ha már a képviselőknek annyi mondani valójuk van, miért nem kettőz-teti meg a parlament az ő munka idejét? Sehol a világon oly kevés időt nem fordít a képviselőház a munkára, mint nálunk és abban a kevés időben is immel-ámmal, számuk egy kis töredékében látogatják a tisztelt honatyák az üléseket, és azok szűkre szabott idejét is üres szóbeszéddel töltik ki.

Miért nem hosszabbítják meg az ülések idejét? A felelet egy újabb kérdés: Miért hosszabbítsák meg? Hát mi sürgős dolog volna? Amíg a budgetet tárgyalja, addig valamit dolgozni látszik a Ház; azután jönnek apró-cseprő folyó ügyek, majd a nyári szünet, ősszel a következő év budgettárgyalásának bevezetéseül az indennitás, és így tovább. Legalább már évek óta így van, s hogy lesz-e másképp és mikor? azt a jó isten tudja.

Sokáig azonban semmi esetre sem tarthat így, anélkül, hogy a közviszonyok teljesen fejtetőre ne álljanak. Súlyos kórság tüneteivel találkozunk lépten-nyomon; Ausztriával a kiegyezésben nem jutunk dülőre, mert teljesen fölibénk kerekedtek a szomszédaink és képtelen követelésekkel állanak elénk. Társadalmunkat a klerikális reakció ássa alá a felekezetiesség terjesztésével és immár közjogi állásunkat is fenyegeti az irányadó helyeken nyert befolyásával. Belső reformokról szó sem lehet, mert a legellentétesebb pártirányzatok egymást teljesen lekötve tartják, s az obstrukció réme lidércnyomásként fekszik a törvényhozás idegzetén, mindig készen feltámadni és testet öltetni, a hogy valami reformalkotásra vállalkoznék az.

Felfordult világban élünk. A régi jel-szó: „Tettben az élet“ ellenkező értelmében igaz: Tettben a válság. Pangásban az élet.

TÁVIRATOK.

A szobranye megnyitása.

Szofia, május 6. A szobranye rendkívüli ülésszakát ma nyitotta meg Ferdinánd fejedelem ünnepies trónbeszéddel. A trónbeszéd első sorban konstatálja, hogy a választások a polgárság élénk részvétele mellett is a legtelje-

sebb rendben folytak le. Azután több rendszerbéli jelent be, a melyekkel a kormány az ország pénzügyi bajain segíteni akar és végül kiemeli, hogy a kormány igyekezni fog az országnak Oroszországgal és a többi hatalmas-sággal, de különösen a szomszéd államokkal való jó viszonyát megerősíteni. A trónbeszédet a szobranye nagy tetszéssel fogadta. Azután megválasztották az elnököt. A választásból Cankov került ki győztesen 99 szavazattal. 69 szavazólap üres volt, hat pedig megoszlott más jelöltek között.

Diáktüntetések Portugáliában.

Madrid, május 6. Portugáliából érkező jelentések szerint Porto Dianában diáktüntetések voltak. A rendőrség szétverte a tüntetőket. Az opertói prefektus megtiltotta egy tegnapi összehívott népgyűlés megtartását.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 6.

— Habemus pápám! — hangzott a folyosón.

— Mióta pápa a magyar kereskedelmi miniszter? — kérdezte Pápa város képviselője.

— A mióta Láng Lajos is viselte Pápa képét.

— Ilyen ünnepélyes napon jobb vicceket is mondhatnál barátom, — szól elkomolyodva Hegedűs Loránt.

Szóval, meg van az új miniszter. Most már csak az államtitkárság betöltésén töpreng a folyosó, de az érdeklődést nem kelt: Gaal vagy Földes Béla, oly mindegy már, hogy a találgatásokkal egészen kifárasztották a sajtót és a politikát.

A teremben ezalatt egyre Smialovszky Valér beszélt és ugyancsak ajánlotta a bosnyák vasutakat, de hasztalanul, mert Pichlernek nem kellett. Pichler nem hagyta magát, se az ellenzésben, se a beszéd hosszúságában. Végre is déli egy óráig kibeszélte magát.

Batthyányi Tivadar gróf volt a következő szónok, a ki szintén a bosnyák vasúti javaslat ellen foglalt állást, mert Fiume jövőjét félti.

Major Ferenc, a mindentudó folytatta a vitát és talán reggelig is kihuzta volna, úgy belemelegedett a beszédbe.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll

Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró és Lukács László miniszterek.

Az irományok előterjesztése után

Issekutz Győző bemutatja a gazdasági bizottság jelentését Egri Dezső dr. volt képviselő képviselői illetményeinek kiadása tárgyában.

A boszniai vasutak.

Smialovszky Valér előadó indokolja a törvényjavaslatot és kéri annak elfogadását.

Pichler Győző: A miniszterelnök e törvényjavaslat benyújtása után a referens választása-kor humorista szerepet is játszott a politikuson kívül, mikor Smialovszkyt, a fürdők szakemberét választotta, bizonyára arra gondolt, hogy sokat kell majd mosakodnia a törvényjavaslat tárgyalásánál, legyen hát a mosásban szakértő a referens. (Derűtség.) Az előadóval polemizál és hibáztatja, hogy az előadó sovínizmusról vádolja a magyar nemzetet. A jelen törvényjavaslat előkészít bennünket az osztrák érdekek számára. Kijelenti, hogy e törvényjavaslat alkotásánál lábbal tapostak Magyarországot érdekeit. Bécsben elvetették a magyar kormány javaslatát és a magyar kormány felett győzött a hadügyminiszter. Ebből csak az következik, hogy a miniszterelnök hagyja ott miniszteri székét.

Széll Kálmán: Persze. (Derűtség.)

Molnár Jenő: Az Adriánál is nevettek, mégis lemondás lett a vége! Ez lesz annak az ikertestvére.

Pichler Győző ismerteti a boszniai vasutak történetét. Kifejtí, hogy e törvényjavaslat elfogadása esetén oly nagy csapást mérünk iparunkra és kereskedelmünkre, hogy azt kiheverni egy könnyen nem fogjuk.

A magyar kormány eddigi törekvése oda irányult, hogy széles vágányú vasutat építsen Boszniában. Azonban ezen vonal megválasztása dugába dőlt, vajjon miért? Mert Ausztria ismeri a mi törekvésünket az önálló vámterület felé, azért akarja törekvéseinket gyöngíteni azzal, hogy kisajátítja legbiztosabb piacunkat. Kállay miniszter megsemmisítette a magyar vasúti politikát és készített olyant, amely Ausztria követeléseinek és az ő oligarchikus törekvéseinek jobban megfelelt. (Közben Dániel Gábor elfoglalja az elnöki széket.)

Szónok ezután azt bizonyítja, hogy a magyar hadászati érdekekkel ellenkezik e vasút építése, mert ez tisztán csak Ausztria érdekeinek ápolását célozza. A közös aktívák történetét ismerteti, és sürgeti azok leszámolását. A közös aktiva kérdését minél előbb tisztázni kell. Kijelenti, hogy Boszniában magyar munkás munkára nem talál, s egy osztrák részvénytársaság kisajátítja egész Boszniát. A jövő be fogja igazolni, hogy ha e vasut felépül, Fiume pusztulása be fog következni. Felhívja Fiume volt kormányzóját, hogy lépjen elő és vallja meg, hogy a bosnyák vasut halálos döfés lesz Fiuméra. Trieszt lakossága meg fog kétszere-

zás s tüzijáték zaja még inkább jókedvre lan-golta a szűk utcákon özönlő nem épen daliás katonákat, s a nemzeti viseletben büszkén lépdelő hölgyeket. A párisi július 14-iki nagy nemzeti ünnep örömmamorára emlékeztet a jókedv ily kitörése, de legalább ott nem kellett a tüzes „békák“, stb. elől a járőkelőknek félre ugrálni. Kocsi a „Kalverstraat“-ba, így es-tefelé egyáltalán be nem juthat, s a rakoncát-lankodó suhancok jókedvükben tréfáik tárgyává teszik a gyanutlan sétálót s hangos nevetés jutalmazza igyekezetüket.

No de elcsendesedik az utca is s reggel, a nap jó korán kelve, megfüröszté arany palástját az azurkék tengerben, s így jó időben indulhattunk a „Ruyter kade“-ről, kis gőzösün-kön Makern sziget felé. Rövid idő alatt elérjük a zsilipet. Ez, elválasztva a Zuider-tavat s a „Nordzee Canal“-t megakadályozza a magasabb, felszínü tengervíz beömlését. Csakhamar ránk kerül a sor s egypár más gőzös s bárka társa-ságában, mihamar benn vagyunk a zárkában. Alighogy bezárul mögöttünk a hátsó ajtó, ki-nyílik az első s így szabad az ut az előbb-utóbb a föld felszínéről eltűnő tóra.

Előttünk egy-egy tehergőzös fekete füstje foszladozik szét a játszi szellőben; utána las-san ballagnak hosszú libasorban a lompos, piszkos uszályhajók. Egy kis vitorlás rendez versenyfutást s a bennülő török urak kedélye-sen mosolyognak a hátramaradó szuszogó gő-

zösön. Csakhar eltűnik ezüst fehér vitorlája szemünk elől a part kanyarulatai mögött s innen visszatekintve, míg büszkén emelkedik ki a Szt.-Miklós templom hatalmas fénylő kupolája.

Csakhamar elérjük a szigetet. E halászhok lakta alacsony partokon a hollandok régi nemzeti viseletüket őrizték meg. A nők színes ruhája, hajuk különös hordozása, a napfényben erősen ragyogó, fésű helyett használt arany ék, mely alól csomókban lóg le a homlokon körös-körül a kenderszőke haj, festői képet nyújt.

A gyerekek már a parton várták a kirán-dulókat, majd előttük szaladtak, s a talajviz miatt lefektetett pallókon hangosan kopogtak formás facipőik. Sok látni való nincs a szige-ten. Az alacsony házakban, jó ajándék fejében szívesen látják a látogatókat, s óvatosan mo-zogva a cserépedényekkel szinte kirakott kis szobákban, feltűnt, hogy ágyat sehol sem lát-tam. Végre a kedélyesen motyogó anyóka félre-huzta a falon a függőnyt, s megpillanthattam fekvőhelyüket. E falba helyezett fiókok ugyan-csak gyenge főleg egészségtelen nyughelyül szolgálhatnak, de legalább nem sok helyet fog-lnak el. Az alsó rekeszbe a gyerekeket szo-ritják be, de biztosan facipő nélkül, mert annak már nem jutna hely. A házak tiszták, s jól gondozottak a tehenészet helyiségei is, s itt bár borsos áron, egy jó pohár tejet kebelez-tünk be, s így felfrissülve folytattuk a hajókázást.

Visszafelé Monickendam falun keresztül a csatornák egyikén vette útját a hajó. A hajó-csavar ugyancsak felpacskolta a különben cse-ndes vizet, s az alacsony partokon borgászhok, fűrgén kapkodták lábaikat a hirtelen fürdő elől. Elég baj a sok víz e dolgos országnak. Szinte el-szomorodik az ember, mikor a felkavart víz a rossz karban tartott partokról levájjja az oly becses földet, lassankint késő délutánra jár az idő, s egymásután találkozunk a nagy tejes kannákkal megrakott csónakokkal. Most jár a majoros a szerte-széjjel legelésző tehenek után, s ezt a helyi viszonyok miatt, csakis csónakon végezheti. Az irigy szélmalom alig egy ujnira engedte a napot szárnya mögül kikandikálni, midőn Tollhouis alatt elértük az első zsilipet. Tollhouis a „Het-ly“, a várossal (Amsterdam) szemben lévő partján fekszik, s kedvenc sörö-ző helye a kiránduló polgároknak. Csakhamar átjutunk két zsilipen, s ismét városba értünk a szélmalomok birodalmából.

Másnap reggel vonaton távoztam el e ked-ves városból. Megnézve Zaandamban azt a tör-ténelmi nevezetességű viskót, melyfelé most az orosz cár jóvoltából diszes köpenyegtel emeltek, egy érdekes hely emlékével gazdagodtam. Iga-zán nehéz elképzelni, hogy két ily csepp szo-bában lakott s oly skatulyában aludt Nagy Pé-ter, a minden oroszok cája.

A vonat tovább robogott északra, s végre Helderbe értünk. E városka az északi-tenger

zódni, míg Fiume elpusztul. A törvényjavaslatot lelke egész erejével ellenzi, azt helytelennek, rosznak és gonosznak tartja, azért nem is fogadja azt el. (Elénk helyeslés és taps a szélbalon. Szónokot számosan üdvözlük.)

Fiume érdekében.

Batthyányi Tivadar gróf huszonöt éves politikai mutatója hivatkozva kötelességének hiszi, hogy Fiume érdekében felemelje szavát. Pichler Győző igen helyesen azt említette, hogy a bosnyák vasut építése által Bosznia másik összeköttetést kap a tengerrel, és hogy ezen összeköttetéssel Fiume tönkre megy és a beléje fektetett milliók kárbavesznek. A maga részéről kijelenti, hogy sokat foglalkozott e kérdéssel, mióta napirendre került és bizonyos mértékig és bizonyos feltételek mellett osztja Pichler Győző szavait. Veszedelemet képez az arzanói vasuti összeköttetés feltétel nélkül, ezt tagadni kár, és aki tagadja, azt mutatja be, hogy a helyzetet nem ismeri. (Elénk helyeslés a szélbalon.) Ezek után feltepte magának a kérdést, hogy milyen álláspontot foglaljon el e kérdésben, és milyen legyen a kormány álláspontja, mit elfogadjon e kérdésben.

Papp Zoltán: Vissza kell vonni a törvényjavaslatot.

Barta Odön: Másik vonalat kell építeni.

Batthyányi Tivadar gróf: Igen elfogadom Barta Odön véleményét. Nézzük a helyzetet úgy, a hogy van. Meg van az összeköttetés Dalmácia felé, ott fekszik a tenger. Helyesli, hogy a kormány hozzájárult ahhoz, hogy az arzanói összeköttetés Bosznia érdekében létesíttessék, mert a kormány a magyar forgalom előmozdítását is célozza. Pichler Győző állítását helyesli. Igen Ausztria ma sokkal jobban istapolja Trieszt érdekeit, s az ottani kikötőt, mint bármikor. De nem elég egy másik vasut építése sem, Fiume érdekében megővására még egyéb tennivaló is van. A hajózási vonalak fejlesztésében tovább kell menni. Es ennek egyik módja lenne az, ha Fiume egyik régi kívánságát teljesítik, ha a vukovács-samaci és csatorna kiépítése és ezzel kapcsolatban a Szávanak és Kuipának hajózhatóvá tétele megtörténik.

A törvényjavaslatot megszavazza annak dacára, hogy Fiume forgalmára veszélylyel lesz, de méltánylással van Ausztria iránt. (Zaj a szélbalon.)

Heves közbeszólások.

Barta Odön: Rablók ellen nincs méltányosságnak helye.

Batthyányi Tivadar gróf: Igenis Ausztria iránt méltányossággal kell viseltetnünk, mint méltányosoknak kellene lennünk bármely mással szemben, akivel egyezményt kötünk.

Papp Zoltán: Ont nein lövetné főbe az osztrák, az bizonyos!

Batthyányi Tivadar gróf kijelenti, hogy azon feltétel mellett hajlandó elfogadni a törvényja-

vaslatot, hogy Fiume érdekeit a kormány szem előtt fogja tartani.

Major Ferenc hosszú beszéd kíséretében a samac-serajevói vonalnak széles vágányúvá lendő kiépítése iránt nyújt be határozati javaslatot.

A vitát pénteken folytatják. Addig a Ház nem tart ülést

Mandátumok sorsa.

(Vizakna és Balassagyarmat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 6.

Két mandátummal foglalkozott mai folytatólagos tanácskozásán a kir. kuria: a vizaknaival és a balassagyarmatival. Vizaknán, mint tudjuk, Hámori László aradmegyei földbirtokost választották meg szabadelvű programmal, Balassagyarmaton pedig Forgách Antal grófot. Mindkét mandátum ellen petíciót adott be a kisebbség.

A vizaknai mandátum ellen benyújtott petíciót elutasította a kuria s így Hámori Lászlót legközelebb végleg igazolják. Ezen ítéletnél a kuria elvi jelentőségű határozatot hozott, kimondván, hogy a szivarok osztogatásá a szükséges ellátás fogalma alá esik. A képviselőjelöltek tehát ezentul vigan osztogathatnak szivart, nem kockáztatják vele a mandátumot.

A balassagyarmati petíció felett még nem hirdették ki az ítéletet. A két tárgyalásról a következő távirati tudósításunk számol be:

Budapest, május 6.

A kir. kuria első választási tanácsában Paiss Andor elnök ma reggel hirdette ki a kuria ítéletét a vizaknai kerületben megválasztott Hámori László ellen beadott petíció dolgaiban.

A kuria a kérvényt elutasította, mert a petícióban egy választó sincs megnevezve, a kinek a képviselő anyagi előnyt ígért volna; az sem nyert igazolást, hogy Hámori László az iskolák részére adományokat helyezett volna kiállításba. Az a körülmény pedig, hogy a képviselő a választás napján szivarokat osztogatott választóinak, a szükséges ellátás fogalma alá esik, mert aki a szivarozást megszokta, annak ez oly szükséglet, mely az evés-ivással egy tekintet alá helyezhető. Valótlannak bizonyult végül az a vád is, hogy Hámori a piacon mutogatta volna a pénztárcáját.

Valóságban börtözték az egyes fajokra, s ezer meg ezer forint áru érték forgott a piacon. Egy „Generalissimó“, mely csak tíz ász volt, 100 forintból 1056-ot szerzett szerencsés vevőjének. A lakosság felhagyott minden más foglalkozással s hogy a termeléshez egy-egy kiváló példányt megszerezzenek, hallatlan árakat fizettek. Egy 2500 frtra taksált példányért a többi közt, 4 kövér ökröt, 12 juhot, 8 hizót, 2 hordó bort, 4 hordó sör, 1000 font sajtot, egy ágyat s összes nélkülözhető ruháit adta át a vevő. Különös feltételeket is kötöttek ki sokszor az eladásnál. Egy „Semper Augustus“-t 2112 forintért csak úgy vehette meg a tulajdonosa hogy az eladó engedelmével nélkül tovább nem adhatta. Míg a földben levő hagymát is eladták, s a vevő ha egy bizonyos idő múltán nem találta meg a példányt, bánatpénz mellett visszavonulhatott a vásártól.

Rövid három évi uralom után 1637. február 3-án megszűnt az abnormis állapot, sok jómódú ember házába azonban a szegénység a nyomor költözött. De a kertészkedés a vidéken még most is teljes erejében virágzik. Európa s Amerika pazar diszkertjeibe s innen kerülnek ki a gyönyörű jacinthok, tulipánok, narcissok stb., melyek így május elején káprázató színekkel vonják be a beültetett földeket.

A kir. kuria második választási tanácsában, Vavrik Béla elnöklete alatt, ma folytatólag tárgyalták a Balassagyarmaton megválasztott Forgách Antal gróf ellen beadott petíciót, melyre vonatkozólag a kuria február 5-én elrendelte a vizsgálatot.

A vizsgálatot a kuria csak két érvénytelenségi okra rendelte el. Az első az volt, hogy Forgách Antal gróf az egyik választójának megígérte, hogy abban az esetben, ha rá szavaz, duplán megtéríti neki azt a 15 forint pénzbiróságot, melyet még szolgabíró korában rótt ki rá. A második pedig az, hogy a gróf az egyik választóját egész éjszakán át itatta azért, hogy reá szavazzon.

Szó volt még egy Stibló nevű tanítóról is, akinek a gróf 95 forintot adott volna azért, hogy reá szavazzon, továbbá arról, hogy a gróf az egyik község választójának — bár vasuton jöttek be — megtérítette a fuvar költségeket. A második pont alá tartozik az az eset is, hogy Forgách gróf a trázs-i választókat itatta volna.

Az ügy előadója Gyárfás Ferenc kuriai bíró volt, aki részletesen ismertette a vizsgálat során kihallgatott tanúk valóságait, melyekből kitűnik, hogy a kérvénynek tulajdonképpen egyik pontja sem nyert beigazolást.

Ragályi Lajos dr., a kérvényező megtagadta, a bizonyítás kiegészítését indítványozza oly módon, hogy a képviselőt hallgassa ki a kuria több pontra vonatkozólag, melyekre ő a vizsgálat során határozott választ nem adott.

A védő a kérelem teljesítését ellenzi. A kuria a további kiegészítést mellőzte.

A kérvényező képviselője ezután kijelentette, hogy a petícióban foglalt állításokat fentartja, s kéri a választás érvénytelenítését. A védelem ellenben a kihallgatott tanúk vallomásai alapján a kérvénynek elutasítását kéri.

Az ítéletet holnap fogják kihirdetni.

Csanádmegye közgyűlése.

(Második nap.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, május 6.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága a tegnap délután 1 órakor félbeszakított közgyűlést ma délelőtt 10 órakor folytatta. Erősen megcsappant, jóformán semmi érdeklődés sem volt a második napi közgyűlés iránt, s a miniszteri leiratokat és törvényhatósági átiratokat, Makó város és a községek ügyeit alig hallgatta meg 20—25 bizottsági tag. Az alkotmányos mozgalom, a választási jog gyakorlása, megtörtént tegnap, a többi ügyekkel alig törődött valaki, pedig maradt vagy 150 mára is.

Meské Sándor dr. főispán 10 órakor nyitotta a törvényhatóság második napi közgyűlését. Hervay István főjegyző egy csomó miniszteri leiratot mutatott be, amelyek között a kereskedelmi miniszter 6, a földmívelésügyi 3 és a belügyminiszter két rendelettel volt érdekelve. Valamennyit tudomásul vették.

Návay Lajos kir. alispán a pénztárak vizsgálatáról s ezek rendben létéről, valamint az időközbeni tisztviselő-szabadságoláshoz tett jelentést. Szó nélkül vették tudomásul.

Bejelenti az alispán, hogy Makó város területén a választott képviselők egyrészének a mandátuma a folyó évben lejár. Mintegy 54 képviselő választatik újra s ő a választási határnapját folyó évi június hó 22-ikére tűzte ki. Az alispán intézkedését helyeslőleg tudomásul vették s választási elnökül Szentes Vidor kir. közjegyző, bizottsági tagot küldte ki a törvényhatóság.

Az alispán jelentésére megkeresik a postaiszolgálatot, hogy Lele és Dombiratos közsé-

és a Zuider-tavat elválasztó földnyelv, legkülsőbb kanyarulatában fekszik. A kanyarulatot egy hatalmas, 10 km. hosszú töltés, a Helderbach adja, köfalát erősen ostromolja a szürke tenger-víz, de porrá zúzva, csak dus hinárját hagyja a lejtős parton. Érdekes látvány a baloldalt a szembatárgi terjedő tenger, s a szemben fekvő Eijerland szürkés-vörösses lapos partja, míg jobbra a Zuider tótól kiemelkedő Forts Erfprins páncél tornya rémitgeti a kevély sirályokat. Egy-egy torpedó naszdó siklik el a part mellett, s a megerősített töltés, a vár sáncaiból ásiszó ágyúok, s az őrt-álló tengerész katonák egyhangú lépése tudtára adják az embernek, holiand i ébren vannak. A város kedélyesen, holiand i módra, fasorral beültetett s csatornás (grachte) utcáival kellemes látványt nyújt s a tiszta kis házak megelégedés s jólétre valának.

Visszautaztam benéztem a tulipán-kultusz főfészkebe, Haarlembe, hol a 17-ik században valósággal börtözték, e hirtelen divatcikké vált virággal. Eleintén a város lakosága szövés és fonással foglalkozott, s csak midőn a helyszínére jött párizsi virágkereskedők a szép tulipán fajokat jó pénzen vásárolták össze, keztek el a tulipán termesztés nagy mértékben. Az eladást egy egyesület közvetítette, darab vagy súlyszámra véve át a termelőktől. A súly egység az „ász“ volt s 9728 ász adott egy fontot. Az egyesület naponként vette át a termést.

gek a távbeszélő hálózatba bevétessenek, miután mindkét községben posta van.

Tóthánhegyes község patika felállítására kért engedélyt, de a törvényhatóság a kérelmet — a közegészségügyi bizottság véleménye alapján — elutasította.

A bemutatott pénztári számadásokat a törvényhatóság jóváhagyta s ezután a törvényhatósági átiratok tárgyalására került a sor. Ezek közül a fontosabbakat, Nagyváradét és Hevesmegyéét, már tegnap elintézték, a többi kisebb jelentőségűek felett napirendre tértek.

Makó város tíz ügygyel szerepelt a gyűlésen, amelyek közül kettő a **Börcsök** Gergely felebbezése révén került oda.

Domsity János volt városi irodatiszt bélyegekkel manipulált. Hivatalvesztésre ítélték s valami 60—70 koronára. Az összeget azonban a képviselő leírta, mert Domsity időközben meghalt. **Börcsök** a képviselőnek a leírást kimondó határozatát felebbezte meg, de a törvényhatóság elutasította.

A városi aszfaltozás ügyében **Kardos** Sámuel mérnök, **Cseresnyés** János főkapitány és **Patkós** Mihály képviselő felebbezték. Az aszfaltozásnak furcsa története van. A képviselő előbb megszavazta az aszfaltjárók további kiépítését mintegy 5 klm. hosszúságban s mikor az aszfaltozandó utcákat kellett volna kijelölni, akkor meg lezavazta. A törvényhatóság a felebbezőknek adott igazat s elrendelte az első határozat végrehajtását, tudniillik az aszfaltozást.

A város képviselője a bogárcsói tanya iskolai területéhez 3 hold földet adott, úgy ezt, mint a fogyasztási adókezelők díjazására vonatkozó határozatát jóváhagyták.

A gazdasági ismétlő iskola gyakorló területét is megfeleltette **Börcsök** Gergely. E célra a város 10 hold földet engedett át s ezt a határozatot a törvényhatóság **Börcsök** felebbezéseinek elutasításával jóvá is hagyta.

Még egy felebbezés felett döntött a törvényhatósági bizottság. **Patkós** Mihály városi képviselő **Sepsei** Jánosnak mértékhibesítővé történt megválasztását felebbezte meg, de ezt is elutasították s **Sepsei** most már nyugodtan mérheti a malacokat, meg a hagymát.

Kisebbségi jelentőségű községi ügyek, apró községi szabályzatok kerültek ezután még tárgyalás alá, amiknek jóváhagyásával **Csanád** megye két napos közgyűlése déli fél 12 órára véget ért.

SPORT.

+ **Turisták kirándulása Vingára.** Élvezetes és érdekes kirándulást rendez az „Arad-hegyvidéki turista egyesület” csütörtökön f. hó 8-án. A kirándulás programja a következő: Indulás Aradról a 11 óra 52 perckor induló temesvári vonattal. (Utí költség oda és vissza 1 korona.) Vingán az ottani kaszinó fogadja az érkezőket. Az állomásról a kaszinóba mennek, onnan a városházára, hol a bolgár nép letelepülésére vonatkozó érdekes okmányokat mutatják be. Ezután a remek gotikus stílusban épült templomot tekintik meg, majd egy gazdag és egy szegény bolgár család lakosztályának és házi iparának bemutatása következik. A turisták ezután egy bolgár népmulatságot néznek meg, majd a kaszinó által rendezendő lawn-tennis versenyt. Este vacsora a kaszinóban á la carte. Az elnökség felkéri az egyesület tagjait, hogy ezen etnografiai szempontból érdekes és tanulságos kiránduláson minél számosabban vegyenek részt. A jelentkezők száma 30 férfi, 18 nő. Egy kisebb csoport **Gregus** István vezetésével alatt gyalog indul Vingára. Ezek találkozási helye reggel 7 óra a Pölzl-kávéháznál. Jelentkezni lehet a kirándulásra ma szerda estig. Vendégek szívesen látnak. Visszaérkezés este 10 óra 52 perckor Aradra.

+ **Az Aradi Athletikai Club** választmánya ma este ülést tartott a központi kávéházban **Szathmáry** János elnöklete alatt. **Léssai** Ottó kapitány bejelentette a vivő-évad zártát, melynek legszebb eredményei, az aranyérem, melyet **Sugár** Jenő dr. nyert a szegedi országos vivőversenyen, továbbá a sikerült vivő-estély, melyet táncdal egybekötve március hó 8-án rendezett a klub, mely Maione nemzetközi vivő-akadémiáján is képviselve volt. A próba futballjátékokat, melynek eredménye szerint fogják összeállítani az országos mérkőzésekre a versenycsapatot, szorgalmasan látogatják a tagok. Továbbá jelentette a kapitány, hogy a tavaszi atletikai verseny előkészítését már megkezdte. A mai ülésen a következő új tagokat vette fel a választmány: **Baum** János, **Buzáky** Gyula, **Dörner** Emil, **Greiner** Károly, **Kremmer** Zoltán, **Köpf** Kálmán, **Keller** Lajos, **Mikes** Béla, **Ifj. Péterffy** Antal, **Schauer** Gábor, **Török** Lajos, **Somogyi** Jenő, **Tabakovits** György dr.

+ **Aradi tornászok Besztercebányán.** A besztercebányai sport-klub a magyarországi tornaegyletek szövetsége védnöksége alatt folyó évi június hó 14 és 15-én a IV-ik kerületi tornaünnepélyt Besztercebányán, a kincsekben és régiségekben gazdag és szép városban rendezte, melyre a szövetség és a rendező-egylet elnöksége szívélyes és megleghangu átiratban hívta meg az aradi torna-egyesületet is. Az egyesület választmánya elhatározta, hogy azon esetben, ha legalább egy 10—12 tagból álló csapat jelentkezik, részt vesz az ünnepélyben. E végből felkéri az egyesület elnöksége azon működő tagokat, akik az ünnepélyben részt venni óhajtanak, hogy e héten a tornaórákon a tornacsarnokban kitett íven jelentkezzenek.

A delegációk.

(Az albizottságok megalakulása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 6.

A delegátusok ma ültek össze Budapesten, hogy fontos tárgyalásaikat megkezdjék. Az első napot a szertartás formáságai és a megalakulás vették igénybe, a tulajdonképeni munka holnap kezdődik.

Politikai körökben tudni vélik, hogy az osztrák delegáció tárgyalása meglehetősen izgalmas lesz, mert a nemzetiségi pártok delegátusai a külügyi kérdésekben nagyobb szabású vitára készülnek. A magyar delegációban nagyobb emóciók nem igen lesznek. Az a néhány ember, aki a delegáció úgynevezett ellenzékét képezi, nem fog sok vizet zavarni.

A delegációk első napi tárgyalásáról a következő távirati tudósítást vettük:

A közös költségvetés.

Ma délután a király elnöklete alatt közös miniszteri tanácskozás volt, melynek tárgyát a közös költségvetés beterjesztése képezte.

Az 1903-ik évi közös költségvetés *nyolc millió korona többköltséggel* van tervezve, mint az idei, a határvám-járadék többlete azonban két millió koronánál kevesebbre van előirányozva, a közösen fedezendő összes szükséglet tehát voltaképp *hat millió* koronával nagyobb, mint az 1902-ik évben. A 34.4 százalékos kvótá-arány szerint a jövő évi szükséglet fedezéséhez *Magyarország 8. millió 10. ezer 66 koronával járul hozzá*, Ausztria pedig 166 millió 101 ezer 617 koronával. Magyarország tavalyi hozzájárulása 85 millió 62 ezer 141 korona volt, így tehát a jövő évben *két millió harminckilencezer kilencszázhuszonöt koronával többet fizetünk a közös költségekhez, mint az idén.*

A szükséglet növekedését a közös hadügyminiszter költségvetése veszi igénybe; a több-szükségletet főképp a tábori- és hegyi tűzérő ujjászervezése s részben a légénység vacsorájára fordítandó összeg okozza.

Az előirányzatban kimutatott szükségleten kívül a közös hadügyminiszter előterjesztést tett, melyben az 1902. évre 88 millió korona engedélyezését kéri mint egyszeri rendkívüli szükségletet a tábori tarack- és az új hegyi ágyuk rendszeresítésére. Ezzel kapcsolatban a tábori tarack-ütegosztályok felállítása és a hegyi tűzérő ujjászervezése alkalmából többrendbeli póthitelre történik még előterjesztés; egyébként a költségvetés nagyobb vonásokban teljesen hasonló az előző évi előirányzathoz.

Számadatok szerint a külügyminiszterium szükséglete 10,876.870, a hadügyminiszteriumé 350.621.845, a közös pénzügyminiszteriumé 4,232.277, a közös számvivőszéké 321.380, összesen 366 052.372 korona, tehát 8,237.406 koronával több, mint 1892-ben. Póthitelt kér a külügyminiszter a pekingi követségi palota újra fölépítésére és berendezésére másfél milliót, a hadügyminiszter egyszeri póthiteit kér 1902-re új haubitok és hegyiágyuk beszerzésére 360,000 koronát.

A tiszta vámjövedéki fölösleg 112,848.689 korona, mely összeg a fenti szükségletből levonásba hozatik.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció délután 4 órakor tartotta alakuló gyűlését. Elnökké **Baernreither** volt minisztert választották meg, s ki megnyitó beszédében azon reményét fejezte ki, hogy a békét sikerülni fog a hatalmakkal továbbra is fenntartani.

Ezután **Goluchowski** gróf közös külügyminiszter beterjesztette a közös miniszteriumok költségvetéseit.

Osztrák részről a delegáció tárgyalásain jelen vannak: **Goluchowski** gróf közös külügyminiszter, **Mérey** Kajetan osztályfőnök, báró **Ambrózy** Lajos, valamint báró **Tallian** Dénes és báró **Gáger** Miksa osztálytanácsosok, **Kállay** Béni közös pénzügyminiszter, **Thallóczy** Lajos osztályfőnök **Szalay** László miniszteri tanácsos, **Krieghammer** br. közös hadügyminiszter szárnysegéde kíséretében, báró **Spaun** tengernagy, tengerészeti parancsnok, **Körber** osztrák miniszterelnök bleylebeni lovag **Regner** osztálytanácsos kíséretében és **Welsersheimb** gróf osztrák honvédelmi miniszter.

A delegációkat a király szerdán fogadja, még pedig 12 órakor az osztrákot, 1 órakor a magyart. A fogadás a szokásos szertartás mellett történik. A delegátusok a fogadás előtt egy fél órával gyülekeznek a budai várpalota tróntermében.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció este 6 órakor alakult meg. A korelnöki széket **Szell** Kálmán miniszterelnök felkérésére **Bohus** Zsigmond br. foglalta el, kinnek megnyitója után elnökké **Andrássy** Gyula grófot, alelnökké **Szapáry** Gyula grófot, háznagygyá **Wodánér** Albert bárót, jegyzökké pedig **Münnich** Aurélt, **Kristóffy** Józsefet és **Radvánsek** József bárót választották meg.

A választások befejezése után **Bohus** Zsigmond br. korelnök felkérte **Andrássy** Gyula grófot székfoglaló beszédének megtartására. **Andrássy** gróf igen érdekes beszédet mondott, melynek lényege a következő:

— Nagy érdeklődéssel várjuk a közös kormány előterjesztéseit. Annnyit ugyan már eleve tudunk, hogy a kép, melyet a külügyi helyzetről nyújtani fognak, nagy vonásaiban azonos a múlt évivel. A béke kilátásai nem romlottak meg, a világ azonban mégis *fegyverben áll* s csak azon állam szavának van súlya és csak azon állam érvényesítheti érdekeit, a melynek *védereje lépést tart a többiekével* és a mely gazdasági erejét is megóvjá. Ez az igazság fogja az országos bizottságot elhatározásaiban vezet-

ni. Feltétlenül biztosít arról a magyar nép két hagyományos tulajdonsága: *hazafisága és hűsége a királynak*. Az áldozatkészség egészen azon határig fog terjedni, a melyen túllépni hiba volna, mert az már gyengülést jelentene.

Az élénk helyesléssel fogadott beszéd után Kállay Béni közös pénzügyminiszter betérjett a közös miniszterek előterjesztését, végül pedig megalakultak a bizottságok.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Prolog Szávay Gyulától; Nebántsvirág, operette. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Délután: Lumpáczius Vagabundus, énekes bohózat. Este: A tót leány, népszínmű. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Fedóra, dráma. (Páros bérlet.)
Szombat: Boccaccio, operette. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: A tót leány, népszínmű. Este: Boccaccio, operette. (Páros bérlet.)

Faust.

— Az első opera-előadás. —

A kritikusnak tulajdonképpen nem volna szabad elmélkedni, mikor bir latot ír. Hanem vannak kivételes esetek, mikor hiányosnak tudná a kritikáját, ha nem mondaná el benne azokat a lelki benyomásokat, amelyek ilyenkor egy-egy brilláns színházi előadás után uralkodnak az érzelmeket jobban, mint az érteket. Már csak azért is, mert az előbbi maradandóbb, emez pedig inkább efemer-életű.

Ha van Aradon ember, aki bármilyen okból visszakivánná a Leszkay-rezsimit, az jött volna el a mai színházi előadásra, hogy örvendenjen azokkal, akik örvendenek az új társulat bevonulásának. A Faust ma esti előadása visszaidézi emlékezetünkbe azokat az idöket, mikor Rusinszky Ilonával és Déri Jenővel annyi és olyan élvezetes opera-előadásban gyönyörködött a mi városunk zeneértő közönsége. Csak hogy ezek az idők régen elmúltak, azóta azt is elfelejtettük, hogy a Faust-nak egyik legszébb része a — walburg-éji jelenet s hogy az opera csak így teljes.

Hanem hát ne rekrimináljunk, mikor a mai előadásról is sok az irnivaló. A hangulatot itt a prolog csinálta meg, melyet Gaudy Aranka szavalt el stilszerű toaletben és olyan előadással, hogy ez maga három előadásra való hatást keltett.

Ha összehasonlítást teszünk a mostani és a régi opera-előadások között, erősen lehet vitatkozni arról, hogy az a bizonyos színvonal, a mely az operák előadásának mértékéül szolgál, hol volt magasabb s az elismerés melyik előadás mellé kívánczik. Zilahiné-Singhoffer Vilma olyan operai erő, aki előadásokat ment meg (mentene meg, ha szükség volna rá) s előadásokat emel föl. Az ő Margaretha-ja úgy ének, mint alakítás tekintetében egyszerűen fenomenális. Elsőrangú énekesnőket láttunk már ebben a szerepben, Zilahinéban a legelsőket láttuk. Hangja hatalmas és terjedelmes, a felső regiszterekben époly tömör és erőteljes, mint a mélyebb fekvésekben. Az ékszer-ária után valósággal tombolt a közönség, percekig zugott éneke után a taps. Játéka kifejezés-teljes s drámai erővel telt, a templom- és börtön jelenetben evvel épolyan hatást keltett, mint énekeivel. A mai est fénypontja volt s nem túlzás azt állítani, hogy Margaretha-ja úgy ének, mint alakítás tekintetében a legtökéletesebb. A megnyitó-előadás Tannhauser-belépőjével már elragadta az aradi közönséget, ma végleg meghódította; s a közönség folytonos tapsaival époly szívesen hódolt nagyszerű énektudásának, mint pompás koloratúrájának.

Ma mutatkozott be az opera címszerepében Bejczy György, a társulat tenoristája, kinok fellépését kedvező hírek előzték meg. Hogy mai játéka valóra váltotta ezeket a híreket, azt a fogadtatása és az a hatás igazolja, melyet ma este kivivott magának. Feltűnt mindjárt az első felvonásban az, hogy recitativói mily biztosak, hang a mily csengő és üde, egész tehetsége azonban csak a kerti jelenetekben bontakozott ki. Ugy tudjuk, hogy Bejczy mai fellépését betegsége előzte meg, ha ez után így tudott énekelni, akkor teljesen egészséges torokkal tekintélyes sikereket fog az aradi színházban aratni. Indispozíciója mindazáltal fel nem tűnt, elejétől végig pompásan érvényesült s szinte furcsa volt az aradi színházban ilyen tenort hallani. Déri éneke előtt és azóta nem volt részünk a tenor-hang élvezetében s a közönség hálás lesz az igazgató iránt, ha minél több alkalmat ad Bejczynek arra, hogy énekében gyönyörködhessek. A tenoristáknak általános hibája az, hogy alakítani nem tudnak. Bejczy ennek ellenkezőjéről győződött meg, ma este legalább semmi kívánni valót nem hagyott hátra a játéka.

Váratlan siker érte a mai előadáson Sz Karácsonyi Mariskát, akit „Helyettem kis virág...” kezdetű daláért nyílt színen megtapsoltak s énekét megismételtették. Ugy hírlett, hogy őt kizárólag népszínmű-szerepekre szerződtette az igazgató s ime Siebel-jével arat olyan sikert és tetszést, mint Finum Rozsi-jával.

Még egy bemutatkozás volt a mai előadáson. B. Szabó József, a társulat énekes-bonviványa lépett fel Valentin szerepében. Belépő dalával („Oltalmazd nővéremet...”) egy csapásra megszerezte magának a közönség rokonszenvét, sőt ennél többet is: a szeretetét. Dalát frenetikus tapsal fogadták és megismételtették. Minden énekszámát fokozódva kísérte a zajos hatás és a meleg taps. A mai előadás sikeréből épolyan részt vett ki magának, mint akár Margaret, akár Faust. Lírai hangja van s ez tiszta csengésű, lágy és kedves. Játéka pedig abszolút jó.

A dajka szerepét Pajor Ágnes játszotta, aki ma énekes-szerepben mutatkozott be s hozzá tehetjük, hogy: előnyösen. Mefisztó személyesítője Polgár Sándor volt, aki egyúttal rendezője is volt a darabnak. — Mindakét minőségében dicséretet érdemel. Ő az új reszim alatt új tért nyert működésére, s az aradi közönség annyira szereti őt, hogy bármilyen szerepben szívesen látja a színpadon. Mintha meglátszana rajta, hogy új érában mozog, kedvvel játszik s ennek megvolt a hatása. Beigazolta ma este, hogy a szegedieknek volt okuk rajongani egy-egy vendégfellépéséért. Feltűnt énekeivel Juhász Sándor a segéd-baritonista is.

Az egész előadás sikerét, fényét nagyban emelte a kar. Különösen a színpad mögötti exakt, harmonikus énekkel tűnt ez ki, mikor a kar a szóló-énekesekkel együtt mintaszerű ensemblét alkotott. Ehhez járult a zenekar mintaszerű fegyelmesség és a hangszínezésben való tökéletessége. Mindez pedig érdeme Orbán Árpád karmesternek, aki ma újból azt mutatta meg, hogy kiváló zenész és elsőrangú karmester. Az ő érdeme az is, hogy a Faustnak ma olyan részleteit is hallottuk, melyeket még a nagyobb színpadokon is törölni szoktak, mert a másodrendű énekestől olyan kvalitást követel, hogy azzal kevés szintársulat rendelkezik. És hogy mindez lehetséges volt, az azt igazolja, hogy a segédénekesek és a karszemélyzet vidéki színpadokon nem igen tapasztalt magas színvonalon állanak.

A zenekarnak ma legbájosabb tagja Par-

lagi Kornélia kisasszony volt, aki a hárfát helyettesítette ügyes, korrekt pianino-játékával.

Még valamit a darab kiállításáról. Ha valami, úgy a diszletezés az, ami főkélléke egy elsőrendű előadásnak. A mai opera diszletezése fényes és mintaszerű volt. Meglepte a közönséget az a csiny és izlés, ami a kiállításban és a rendezésben egyaránt nyilvánult s ez áll valamennyi jelenetre. Eddig nálunk a templomot egy ortodox-zsinagógában felállított imazsamoly jelezte; ma olyan oltár állott a színpadon, hogy az új minorita-templomba is beillt volna.

(z. t.)

* A legjobb Nebántsvirág. Holnap, szerdán este a Nebántsvirág reprizén, az aradi közönségnek élvezetes operet-előadásban lesz része. Ekkor lép föl Haller Irma, aki ezidő szerint a legjobb Denise. A fiatal szubrett minden mozdulata, lényének minden árnyalata mintha rá volna szabva Denise szerepére. A zárdai nevelésű leány ártatlanságát, finom pikantériáját sem Küry Klára, sem Pálmay Ilka oly közvetlen természetességgel nem tudja utánozni, mint Haller Irma. A másik főszereplő, aki a holnapi előadásban mutatkozik be: Sarkadi Aladár, a fiatal, nagytehetségű komikus. Lorit-t fogja játszani s akik hacsak hírből is ismerik Sarkadi művészetét, nagy várakozással tekintenek fellépése elé. Samplatró szerepe B. Szabó József kezében van, aki a Faust ma esti előadásán már megkedveltette magát az aradi közönséggel. Kétségtelen hogy ez is kitűnő előadás lesz. Floridor-Celestin kettős szerepét Polgár Sándor játssza. Neki nincs szüksége bemutatkozásra. A holnapi előadás tehát egyike lesz a május havi szezon egyik legjobb előadásainak.

* Zilahi Gyula, mint vendég. Az színlapokon, valahányszor Zilahi Gyula, a kiváló művész fellép, a fenti cím olvasható, mely nem a művész szokatlan formában való reklámja, hanem egy még fenálló szerződés egyik pontozatában fekvő feltétele. Zilahi ugyanis még ma is a budapesti Nemzeti Színháznak szerződött tagja, aki mint ilyen, vidéki színpadon csak mint vendég léphet fel. A főáros első színpadával fenálló szerződés mindaddig fenáll, amíg a mostani színgazgatói állás elvállalásával beállott változás fölött a belügyminiszter nem fog dönteni. De bármit is jelezzen a színlap, vendég, vagy nem vendég, ő most a miénk és óhajtható, hogy az igaz művészetért lelkesedő közönség őt mindig az övének birhassa.

* A színészek kitapsolása. Az aradi Nemzeti Színház előadásainak rendezésében Zilahi Gyula nagy súlyt helyezett arra, hogy ne csak az illúzió, hanem a színház méltósága is fokozottabb mértékben biztosítottassék. A külföldi nagy színházakban elfogadott szabály, hogy színész nyílt színen, vagy a színről való távozásakor a közönség tapsaira és kihívására azt megköszönni a színre ne léphessen. A művész, aki az illúziót a legmagasabbra fokozta, nyomban lerontja az ilődézett hatást, ha szerepéből kilépve, hajlong a közönség előtt. Még különösebb, ha a szörnyet halt, öngyilkos, megölt vagy lefejezett hős, nyomban feltámad és mosolyogva megköszöni a közönség figyelmét. — Zilahi igazgató e képtelenségen segítendő, szigorú utastással látta el a társulat tagjait, hogy az illúzió ilyen lerontására ne adjanak alkalmat; a közönség mindenkor tapsait, tüntetéseit pedig csak a felvonás után a főszereplőkkel együttesen hálálják meg a közönségnek a függöny elé lépéssel. Az intézkedés igen helyes és célját bizonyára el fogja érni.

* Fedóra. Pénteken lesz az első drámai előadás, melynek fénypontja Porzsoltné Lukács Juliska a címszerepben. Porzsoltné ezen alakítása az ország minden nagyobb színpadán dicsőséggel járt. — A társulat elsőrendű tagjai nagy ambícióval készülnek ezen előadásra.

* Előkészületben levő darabok. A operett személyzet napról-napra készül Boccaccio és Katalin operettek. Mindkét darabban az igazgató nagy súlyt helyez a kiállításra is, melyhez a kéllékek mind művészi kivitelben megvannak.

Széchenyi pasa az aradi kirándulókhoz.

(Levél Barabás Bélához.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Többször tettünk már említést arról az igazán élvezetesnek ígérkező kirándulásról, melyet az aradi mérnök- és építész-egylet rendez pünkösdi ünnepén Konstantinápolyba.

A kiránduló társaság egyik tagjának, Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőnek eszébe jutott, hogy él konstantinápolyban egy nagy magyar hazafi, Széchenyi Ödön a pasa, aki, a mellett, hogy a török főrangúak között nagyon előkelő helyen áll, magyar honfitársit valahányszor azok ő hozzá fordulnak, mindig a legőszintébb tesvéri szeretettel fogadja és pártolja.

Barabás Béla gondolt egyet és írt Széchenyi pasának egy levelet, melyben a kiránduló társaság részére kéri a pasa pártfogását.

Ez a levél így szól:

Kegyelmes Uram!

Ne méltóztassék neheztetni, hogy a magam és néhány honfitársam nevében drága idejét megzavarom s alázatos kéréssel alkalmatlankodom.

A pünkösdi ünnepeket felhasználva, Aradról, hazánk egyik legélénkebb városából mintegy 40-42 egyén utra kél s Bukaresten keresztül Consotanzának tartva a fekete tengeren át Konstantinápolyba érkezünk és pedig május hó 19-én.

A társaság tagjai tulnyomó részben mérnökök, előkelő köz- és magántisztviselők, kivétel nélkül intelligens és társadalmilag számottevő egyének. A kirándulás célja, az ismeretek szaporítása s a figyelmet érdemlő nevezetességek megismerése, a szórakozásnak könnyű keretében.

Vezetőnk és kalauzunk a Kook utazási vállalat egyik embere leendő.

Kegyelmes Uram!

Mi 3-4 napot óhajtunk Konstantinápolynak szentelni, de biztosra vesszük, hogy e rövid időt csakis a legfelületesebb külső szemlésekkel fogjuk csak eltölteni, ha kegyelmes Urunk jósága, honfitársi szeretete nem vesz bennünket pártfogásába.

Aziránt esedezem tehát és kérve kérem, hogy legyen, e lelkes kis magyar csoportnak ott a török fővárosban erkölcsi, védnöke, hogy magas állása és befolyása által juthassunk abba a kedvező helyzetbe, miszerint védszárnyai alatt oly kiválóbb nevezetességeket is meglát-hassunk s élvezhessünk, a miket Kegyelmes Uram támogatása nélkül el nem érhetnénk.

Engedje meg azért Kegyelmes Uram, hogy megérkezésünk után egy 3-4 tagú küldöttség tisztelegessen, hogy nagybecsű és bölcs tanácsát, utmutatásait kikérje, s igénybe vegye nagy-hírű jóságát.

Azért netagadja meg szíves válaszát tőlem, a ki társaim nevében esedezem nagybecsű támogatásért.

Azt az ígéretet teszem még, hogy nagyobb alkalmatlanságot okozni nem akarunk s mi há-lára leszünk kötelezve nagynevű és kitűnő honfitársunk kegyes utbaigazításáért s erkölcsi védelme és támogatásáért.

Nagybecsű válaszát kérem az én nevem alatt Aradra címezni. Végül alázatosan engedelmet kérek, hogy mint ismeretlen honfitárs alkalmatlankodni merészeltem.

Maradtam honfiúi üdvözléssel Kegyelmes Uram kész hiva és alázatos szolgája.

Arad, 1902. Ápril 29.

Barabás Béla,
országgyűlési képviselő.

Széchenyi pasa erre nagy meleg barátság-tól duzzadó, magyaros vendégszeretetéről tanus-kodó következő levéllel válaszolt:

Konstantinápoly, 1902. május 21.

Folyó év április 29-ről kelet nagybecsű sorai által rendkívül nagy örömmel értesültem, hogy folyó hó 19-én, számos előkelő honfitársak ki-

séretében fog ide érkezni; midőn Nagyságos Uramnak legforróbb köszönetemet fejezem ki az iránt, hogy oly nagy bizalommal méltóztott hozzám fordulni, én legszerencsésebbnek érzem magamat azt válaszolhatni: hogy én, a mi tőlem kitelik mindenkép iparkodni fogok, hogy az itt tartózkodásukat a legkellemesebbé tegyem; rendkívül meg leszek tisztelve látogatásuk által; ma voltam a mi követségünkönél, hol következőket eszközöltem ki: 1-ször, az önök itteni megérkezésükönél, a követségünk egy Kovaszt fog rendelkezésükre bocsájtani, ki azon lesz, hogy a Constanza hajóból kiszállás-nál, a török vámhivatalban a podgyászokra nézve ne t'adjanak nehézségek. (Revolvereket, könyveket, újságokat a vámnál el szokták venni, azért azokat tanácsosabb el nem hozni. 2-szor, a mi követségünk iparkodni fog, hogy a kincstár és császári paloták megtekintése iránt a császári engedélyt kieszközölje, illetőleg az megadassék, május 19. hétfőre esik, konstantinápolyi látóvalók egyik legérdekesebbike a Selamlik, amid n a szultán a Melsetbe rándul, az ideérkezésük után az 5-ik napra péntekre, május 23-ra esik, ezen fölvonulást egy újabb parancs következtében azonban csak igen távolról lehet látni; végül megemlítem még, hogy okvetlen szükséges, hogy ideérkezésük előtt néhány nappal ismételtén értesíteni sziveskedjenek, hogy biztosan várhatjuk e hó 19-én megérkezésüket és kérem nekem az urak névsorát megküldeni és hány napig maradnak.

Fogadja Nagyságos Uram nagybecsülésem kifejezését, honfiúi üdvözlőmet, melylyel ma-radok

alázatos szolgája
Széchenyi pasa.

A kiránduló társaság tehát nagy örömmel tekinthet a konstantinápolyi napok elé. Kitűnő honfitársunk eme szívélyes göröge már előre is biztosíték arra, hogy konstantinápolyi tartózkodásuk feledhetetlen emlékekkel fog járni.

Veszedelem a szomszédban.

(Ezer marhavészes állat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 6.

Mintegy héttel ezelőtt nagy riadalmat okozott Aradon az a hír, hogy az aradi közös huszárlaktanya istállóiban fellépett a takonykór és a lépfene. Még el sem terjedtek egészen ezek a hírek, amikor a veszedelemet jóformán már teljesen elbaráztotta Lázár Frigyes huszárezredes éber figyelme és szigorú lelkiismeretessége. A legmeggondolhatóbb óvintézkedésekkel vetettek gátat a veszedelemes ragály tovaterjedésének és hála az előrelátó intézkedéseknek, ma már egy beteg ló sincs az aradi közös huszárok laktanyájában.

Evvel kapcsolatban aztán értesítést kaptunk arról is, hogy a kór nemcsak Aradon jelentkezett, — igaz, hogy itt csak mulólag — de a vidéken a legnagyobb mértékben grasz-szál. Névszerint elősoroltuk azokat a részint arad-, részint temesmegyei községeket, melyeknek állatait a kór megfertőztette.

Ezeket az adatokat igazolja az a szomorú hír, melyet most táviratoznak Temesvárról. Eme hír szerint a marhavészt a vidékről behurcolták már Temesvárra is, s az ott ijesztő arányokat öltött.

Hogy a veszedelem nagyságát megérthes-sük, tudnunk kell, hogy a temesvári rendőrség ma az er marhavésztől megfertőzött állatot írt össze. Természetes, hogy azonnal a legszigo-rubb óvintézkedésekhez nyultak, csak kérdés,

nem késő-e már. A rendőrség teljesen betiltotta az állatkivittelt, fertőzött istállóba senki emberfia a lábát be nem teheti; tejet pedig az egész város-ban nem szabad eladni.

Képzeltető, hogy mekkora ijedelmet okoztak ezek a hirtelen intézkedések a város közönségénél, mely jóformán nem is tudta az intézkedések okát, miután eddig mindent titokban tartottak.

A temesvári piacnak szinte halálos katasztrófáját jelenti ez a hír. Egy gyár istállójában 117 beteg állat van s az egész marhaállomány-nak negyedrésze inficiálva van.

A piacot annál inkább sújtja a vész, mert a pünkösdi vásár küszöbön áll.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári jótékony egylet május hó 7-én szerdán d. u. 4 órakor a megyeháza földszinti kistermében választmányi gyűlést tart.

A nagyváradi párbaj.

(A beteg állapota.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 6.

A nagyváradi párbaj sebesültjének, Pallay Lajos dr.-nak állapota még mindig változatlan. Az orvosoknak felgyógyulásában vetett reménye egyre erősödik, bár a beteg helyzete még mindig aggasztó. A sérülés következményeképp beállott tüdőlob eddig enyhe lefolyású, csak komplikációk ne nehezítsék. A legnagyobb baj, hogy az elerőtlenedett beteg sehogysem akar táplálkozni s csak úgy lehet neki egy-egy kis „somatose“ huskivonatot beadni, hogy elhitetik vele, hogy orvosság és emlékeztetik, hogy becsületszavát adta arra a doktornak, hogy az orvosságot beveszi.

Ezenkívül a tüdőgyulladás jellenségei léptek fel, s ez a váratlan körülmény aggasztóvá teszi a beteg állapotát. A sebesült hőmérséke 39.8. Az orvosok, akik naponként konzultálnak, vasárnapra állapították meg a krízis napját, s azt hiszik, ha még újabb komplikációk nem következnek, megmentik Pallay életét. Az egész városban máig is a legmelegebb rászvét és érdeklődés nyilvánul a sebesült és lesújtott családja iránt. A Szaniszló-utcai Pallay-házban egymást érik a látogatók, akiket a beteg fia: József és Pallay Jenő törvényszéki bíró fogad. A sebesültet állandóan Fráter Imre dr., Berkovits Miklós dr. és Papp Oszkár honvéd törz-orvos ápolja.

Megnehezíti a beteg helyzetét az is, hogy a nagy idegizgatottság következtében, — mely már a párbaj előtt is tapasztalható volt nála — elméje még mindig homályos. Zavartan, lázálomban beszél összefüggéstelenül. Öntudata csak egy-egy pillanatra csillámlik fel s ilyenkor megindultan szól övéhez:

— Köszönöm, hogy olyan jók vagytok hozzám!

A másik pillanatban már megint elveszti eszméletét és zavartan beszél:

— Lőjjetek már agyon, hogy ne szenvedjek tovább! Adjátok ide a kardom! ... Vívok, lövök en garde! ... los ...!

A golyó kivételéről még mindig nem lehet szó, de ez nem is szükséges, mert a beteg állapotát nem nehezíti meg. Az orvosok mindinkább biztatják a családot, hogy a felgyógyulás bekövetkezik.

Pallay Lajos ellenfele, a vizsgálati fogságban levő Weisslovits Gyula ügyében máig semmi nevezetes fordulat nem történt. A városban mára várták a vádtanács határozatát. Weisslovitsnak a letartóztatás ellen való föllebbezésére vonatkozóan. Határozat azonban nem történt,

mert mint illetékes helyről értesülünk a bírósághoz még nem érkezett be Weiszlovits Gyula írásos főbebevétele, s addig a vádtanács nem dönthet sorsáról. Híre járt egyébként, hogy Weiszlovits Adolf visszavonta a letartóztatott fia ellen benyújtott bűnvádi főljelentést, ami azonban nem bizonyult valósnak. A főljelentők ugyanis kijelentették, hogy a bűnpanaszt egyáltalán nem szándékoznak visszavonni.

Weiszlovits Gyulát rendkívül megtörte fogása. Naphosszat szótlanul ül cellájában, semmit nem kíván, rendetlenül táplálkozik, s mély gondokba merül.

Weiszlovits Gyula védelmével Visontai Soma orsz. képviselőt, az ismertnevű kriminálistát bizta meg, aki tegnap Nagyváradra érkezett és védettjét a fogházban meglátogatta. Mint hírlík, Visontai Soma más bíróság delegálását fogja kérni a bűnpör elbírálására az igazságügyminisztertől.

MULATSÁGOK.

(=) Táncestély Pankotán. A *pankotai* Fehér Kereszt szálló disztermében pünkösdi hétfőjén hangversenynyel egybekötött táncestélyt rendeznek, melynek tiszta jóvedelmét a megboldogult királyné emlékére létesített Erzsébet-sétány javára fordítják. A hangversenyben részt vesznek: Nikolits Sándor, Schmidt Antal, Csókány Jenő, Weber János, Varga Imre aradi tanítóképző intézeti növendékek, Halmos Alajos kar-nagy, továbbá az ének- és zenekar.

(=) A zámí fiatalság május hó 18-án kirándulással egybekötött jótékonycélú zártkörű nyári mulatságot rendez.

Kongresszusi választások az aradi szerbek között.

(Két mandátumra kilenc jelölt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Tudvalevő, hogy a király elrendelte a szent egyházi kongresszusnak összehívását, a melyet Brankovics György patriárka június 8-ára, Kar-lócára hívott össze. A kongresszus tagjainak választására az ország összes szerbjei között megindultak az előkészületek, még pedig nem csekély izgalommal, miután a szerb egyházi ügyekben ez idő szerint négy párt áll szemben: a klerikálisok, a patriárka pártja, a liberálisok a kik a patriárka személye ellen harcolnak, a radikálisok, a kik az egész mai egyházi szervezetet rosszalják, és végül független radikálisok, a kik programra nézve az előbbiekkal egyeznek meg, de még sincsenek azokkal egy táborban.

Az aradi kerületben, a melyhez Aradon kívül Nagylak, Battonya, Pécska, Tornya, Szerb-és Magyar-Csanád, Kétfél, Nagylalu, Varjas és Főnlak szerbjei tartoznak, egy egyházi és egy világi tagot választanak a kongresszusra. A világi képviselő eddig Vukadinovits István battonyai tanító, az egyházi képviselő pedig Jossity Mladen bács-martonosi lelkész volt.

A kongresszusi tagok választását azoknak a kijelölése előzi meg, a kik ezen a választáson szavaznak. Az egész aradi kerületben összesen 90 választót delegálnak. Az aradi görög-keleti szerb hitközség hét, az arad-gáji hitközség öt szavazót jelöl ki a kongresszusi tag-választásra. A kilencven választó a jövő héten ül össze a képviselő-választásra.

Az aradi görög keleti szerb hitközség május 11-én, vasárnap választja meg saját kebeléből ezt a hét szavazót.

Magára a két kongresszusi tagságra az aradi kerületben nem kevesebb, mint kilenc jelölt neve van forgalomban. Az egyházi helyre aspirálnak: Dosen Izsák archimandrita, bezdini

záradfőnk klerikális, Gavrilovits János deszki plébános radikális, Milin Pál basahidi lelkész radikális és az eddigi képviselő, Jossity Mladen liberális programmal. A világi helyekre Prodanovits Döme (Arad) független radikális programmal, Lungu Péter battonyai gazda, Lupulsky János varjasi birtokos és Milovanovics Kuzmán ujvidéki tanító radikális és az eddigi képviselő Vukadinovits István, a ki ezelőtt a liberálisták között volt, most azonban radikális programot hangoztat.

A kongresszus elé nagy várakozással tekintenek különben az aradi szerbek, mert azon a többi sérelmek és bajok között bizonyára szóba kerül az aradi szerb hitközség zilált állapota és Tököl Sebőnek az aradi szerb püspökség alapítására tett hagyománya, a melyet Brankovics patriárka rendeltetésétől eltérő cérra fordított.

HIREK.

A király itthon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 6.

Ő felsége a király ma délelőtt meglátogatta a városligeti iparcsarnokban levő kertészeti kiállítást, ahonnan kevéssel 12 óra után távozott. Ma egyéb látogatást nem tett. Holnap déli 12 órakor fogadja a király a várpalotában a delegációkat.

A király a szokásos tavaszi szemlét a budapesti helyőrség felett az idén folyó hó 21-én fogja megtartani és pedig kivételesen nem a vérmezőn, hanem a kistétényi gyakorlóterén. Lobkovitz hadtestparancsnok ma megkereste a fővárost, hogy a budaörsi vasutállomástól kistétényig vezető utat javíttassa ki, mert a király azon fog végiglovagolni.

Ma udvari ebéd volt, melyen részt vett több főherceg és főhercegnő, köztük Mária Valéria főhercegnő, Klotild főhercegnő, József főherceg. Apponyi Lajos gróf főudvarnagy és még több udvari méltóság.

Szerdán, 14-én udvari bál lesz, melynek meg lesz a maga érdekessége. Ezen a bálon fogja Mária Jozefa az udvarképes hölgyeket az udvarnak bemutatni. — Jelentkezni Andrássy Leontine grófnőnél lehet vasárnap délután öt órakor, vagy levélben.

A tubák a művészetben.

— Debreceni kritika. —

Arad, május 6.

Az öreg Sarceetől kezdve dr. Böldi Izorig különböző a kritikusok iránya, tónusa és formája. Volt olyan kritikus, a ki egyik-másik darabról a mondani valót a következőkben foglalta össze.

„A darabot megnéztem. Sajnálom.”

Mások meg, valamelyik színművet méltatva, előbb kilenc hasábon összeírtak mindenféle szellemességet, a végére pedig ezt illesztették:

„A Piócákról is kellene valamit mondani. Nos: Megírták. Előadták. Megbukott.”

Az előadó színészeket is különböző zsánerben méltatják. Van, a ki a legkeményebb ítéletet is édeskés bonbonba tudja burkolni, más meg erőteljesen vágja oda a kritikai bunkót: „a társulat pedig egyöntetű komisszággal játszott. Valóban ilyen gyalázatos bandát nem volt még alkalmunk látni városunk színpadán. Az embernek türtőztetni kellett a láb-izmait, hogy ne ne rugja a deszkákról azokat a semmi-háziakat, a kik a színész nevet merik bitórolni...” Mindezek azonban elenyésznek az eredetiség dolgában az alábbi szemelvény mögött, melyet a Debrecen legutóbbi számából a

színháznak szentelt hasábkon halásztunk ki. Azt írja a debreceni műtész:

Péntek este a Lili operette kerül színre.

Nem utolsó barnumi ötlet, hogy Plinchard hadnagyot a Hamletet, Bánkbanok délcég szemé-lyesítője koma Komjáthy János igazgató barátunk fogja elénekelni. Enyje, de jó! Hát a „säckingeni trombitás” bucsudalát nem fogja eltrombitálni? Az volna aztán csak az igazi tubák!

Az utolsó sor egy kissé homályos: a viszonyokkal nem ismerős ember nehezen kép-zeli el, hogy mi lehet a művészetben az igazi tubák. De a mint látható, a kritikust nem vezeti jóindulat „koma Komjáthy János” irányában, és fogadni mernék, hogyha a Säckingeni trombitást játszaná el, az se lenne az igazi tubák.

— A király Nagyváradon. Mint a nagyváradi lapok írják, a király augusztusban eljön Nagyváradra. A nagyváradi honvéd hadapródiskola múlt évi záróünnepélyén résztvett Nagyvárad előkelő községe. Már akkor híre járt, hogy a folyó tanév végén, mikor a magyar nemzet nagy öröme létesített nagyváradi és pécsi honvéd hadapródiskola az első rajt, a tiszti szolgálatra alaposan kiképzett 100—100 ifjút kibocsátja a hadseregbe, még nagyobb lélekelmelőbb ünnepség színhelye lesz a nagyváradi honvéd hadapródiskola. Amint a nagyváradi lapok hiteles forrásból értesülnek, a nagyváradi honvéd hadapródiskola első negyedik évi tanfolyamának bezáró ünnepélyén, augusztus hó közepén a király Nagyváradra érkezik s jelenlétével emlékeztetessé teszi az ünnepélyt.

— Vilma királynő betegsége. Looból táviratozzák, hogy Vilma királynő betegágyához szakadatlanul jönnek táviratok idegen fejedelmi személyektől és kormányoktól, a melyekben tudósítást kérnek a királynő állapotáról és részvétüket fejezik ki a királynő súlyos betegsége alkalmából. A lapok mind arról írják, hogy milyen szomorúságot keltettek egész Hollandiában a looi kastélyból jövő hírek s egyuttal örömeiknek adnak kifejezést azon, hogy a királynő élete megmentettnek tekinthető. Este fél 10 órakor Roesnigh és Pot orvosok időztek a királynő betegágyánál. A külső jelek arra vallanak, hogy a királynő állapotában, a melyről az orvosok délután nyugodtabban és több bizalommal nyilatkoztak, nem állott be változás. Egészen véve a királynő állapota nem ad aggodalomra okot.

— Az aradi román zsinat. Az aradi görög keleti román egyházmegye zsinata ma egész nap Papp János protoszcincellus elnöklésével folytatta tanácskozásait. Ma az egyházmegye gazdasági tanácsának jelentését tárgyalták. Szerb Gerő előadása mellett a jelentés kapcsán elhatározták, hogy a szentszéki tisztviselők és az aradi papnevelő és tanítóképző tanárainak fizetését fölemelik. Ezzel a zsinat évek óta sürgetett óhaját teljesít. A tanács ezzel kapcsolatosan jelentette, hogy a fizetésemelésre a kellő fedezetről gondoskodva van.

— A májusi ájtatosságok. A következő felhívást kaptuk: Kértnek mindazon hölgyek és urak, kik az utolsó mise énekkarában való részvételüket megígérték, hogy holnap, szerdán este fél 7 órakor a templom kórusára elfáradni sziveskedjenek, hol a zenekarral együtt összpróba tartatik.

— Az utolsó akkord. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a főrendiház május hó 5-én tartott ülésében, az Aradon elhalálozott Goldis József görög keleti román püspök főrendi tag nevét, az igazoló bizottság javaslata alapján, a főrendek jegyzékéből törölte.

— **Mária Krisztina menyegzője.** Fényes ovációban részesítette m. este — mint nekünk táviratozzák — a *pozsonyi* helyőrség tisztikara *Mária Krisztina* főhercegnőt, a ki holnap utazik el a városból külsőben álló menyegzője előtt. A helyőrség a 19-ik honvédenekar közreműködésével hatalmas szerenádöt adott, mely alkalommal több mint száz fáklyát katonatisztek vittek. Az ünnepségre az egész garnizon kivonult s lelkesen ünnepelte a főhercegnőt, ki palotájuk erkélyéről szülői és vőlegénye társaságában fogadta az ovációkat. Az üdvözlő beszédet *Wurmbrandt* gróf altábornagy intézte hozzá.

— **Egy delegátus a király ellen.** A delegáció osztrák albizottságának mai ülésén — mint *budapesti* tudósítónk táviratában jelenti — feltűnő eset történt. *Baernreither* volt miniszter, az osztrák delegáció elnöke, székfoglaló beszéde közben éltette a királyt. A felzugott hatalmas éljenzésre *Stein* nagynémet-párti delegátus izgatottan hadonászott, majd *tüntetőleg kivonult a tereméből* s nem is tért vissza addig, míg az éljenzés zaja le nem csillapult. A dolog magyarázata az, hogy a nagynémetek politikai programja megtiltja tagjainak bármely olyan ülésben, vagy összejövetelben részt venni, a hol az uralkodó háznak hódolnak, vagy azt csak éljenzik is.

— **Jegyzőválasztás Ujszentannán.** *Zorád* Ferenc volt ujszentannai jegyző lemondása folytán megüresedett községi jegyzői állás e hó 14-én fog betölteni. A jegyzőségre, mint már megírtuk, legtöbb kilátása *Vass Dezső* okl. jegyző, ujszentannai községi írnoknak van. A község egész lakossága osztatlan szeretettel viseltetik *Vass Dezső* irányában, s legfőbb óhajuk és vágyuk volna az, ha a jegyzőség általa töltetnék be. Mint értesülünk, *Vass Dezső* 12 év óta folytonosan a megye nagyobb községeiben volt alkalmazásban s a hatóság eddigi működésével teljesen meg volt elégedve. Nagyon hisszük és reméljük, hogy ugy a megye hatósága, mint a járás főszolgabírója méltányolni fogja a község óhaját s *Vass Dezső*nek az állásra való kijelöléséhez hozzájárul.

— **A modern párbajellenes mozgalom.** A nagyváradai jogakadémia ifjusága — mint nekünk táviratozzák — ma gyűlést tartott, melyen *Mayer Emil* joghallgató párbajellenes indítványát tárgyalták. A gyűlést zajos jelenetek zavarták meg. Az ifjuság egy része folyton kiabált!

— Eljen a párbaj!

— A párbaj nemes intézmény!

— Abcug Vázsonyisták!

Ezek voltak a közbekiáltások. Az ifjuság egy része ott hagyta a gyűlés színhelyét, mire a gyűlés határozat nélkül szétoszlott. *Mayer Emil*t, a párbajellenes indítvány szerzőjét, valami összeszólalkozás miatt a gyűlés után két joghallgató provokáltatta. Mindakettő résztvett a párbajellenes gyűlésen. Hát ez is igen derék dolog.

— **Arad legmagasabb tornya.** A város építkezési bizottsága ma délután *Varjassy* Lajos tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, melyen bírálat alá vették a minorita templomnak és az új palotának terveit. A bizottság semmi kifogást nem emelt a tervek ellen s a tanácsnak az építési engedély megadását javasolja. Megemlítjük itt, hogy az új minorita-templom tornya lesz Aradnak legmagasabb tornya. A terv szerint *ötvennyolc méter magasra* építik a templom tornyát, mely így 22 méterrel lesz magasabb, mint a városháza tornya, mely csak harminchat méter magas.

— **Az aradi püspökválasztás.** Budapestről távirja tudósítónk: A *Keleti Értelmező* című köznyomatosságság ma esti kiadásában közli, hogy az aradi püspöki székre *Hamsea* Agost és *Mangra* Vazul közül *Hamseának* győzelme biztosra vehető. Ezt már a *Mangra*-pártiak is tudják és számolnak is vele. *Goldis* püspök hat hiva, kik az ő kedvéért szavaztak *Mangra* nagyváradai helynöksége mellett, most *Hamseához* csatlakoztak. A *Tribuna Poporului* *Gaál* Józsefet és *Beles* Jánost gyanúsítja, hogy a magyar sajtót *Hamsea* mellett informálták s a lapok azért fogadták el az információt, mert *Hamsaék* szabadkőművesek, mely körülményt a *Tribuna* szerint a zsinaton is szóba fogják hozni.

— **Felfordult május.** A virágok hónapja nemcsak a szépségével érdemli ki a szép aszsonyhoz való elkopott hasonlítást, hanem a szépségével is, ami nélkül egyik se volna olyan bűbályos, mint a milyen. (Hogy a gazdaember is ebben keresné a május bűbajosságát, azért nem merné megharapni a kis ujját az ember.) Délben kibújik felhőágyából a nap, kacérkodik a ringó vetésekkel, a nyitoka máddal; a korzói publikummal s mikor már ki meri nyitni kelyhét a virág, kacagnak a leányajkak és eledel után lát a madár, akkor megint lehunyja álmos szemét és olyan záport zúdít a világ nyakába, hogy csak úgy füstöl, mint rendes körülmények közt utcáinkon a por. Nehéz esőcseppektől lekonyul a virág feje, haragos széi szaggatja a platánok leveleit, sietve repül fészékbe leány és madár, elázik a tavaszi kalap, megfáznak a csupasz fiókák az anyai szárnyak melege nélkül. Boldog leányok, boldog madarak! Kalap megszárad, fióka fölmelegszik, mert ime a nap mosolyogva bucsuzik, kelet felé barna felhőn szép szivárvány koszorúzza az eget; de mikor szárad fel a köny azok szemében, akiknek fele reménységét bimbájában megdermesztette a fagy, másik felét nyíló korában verik le olyan jégeső kopogásu, nehéz égi könyek, mint amilyeneket tegnap és ma hullatott a szépséges május?

— **Egger őrnagy temetése.** *Egger* Róbert csász. és kir. 83-ik gyalogezredbeli őrnagyot ma délután fél 5 órakor kísérték el utolsó útjára nagy katonai pompa mellett. A beszentelés szertartását *Allersdorfer* Julián katonai lelkész végezte, azután a halottat elvitték a katonai temetőbe. A menet élén egy zászlóalj gyalogság haladt, melyet *Badesco* őrnagy vezetett. Ezután jött a koszorú kocsi, mely a családnak, a hozzátartozóknak és az aradi helyőrség összes tisztikarának koszorút vitte, ezek közt az aradi honvéd-zászlóalj tisztikarának nemzeti színű szalagos, pálmáágakból font koszorúját. A koporsó után haladt a család, majd a helyőrség tisztikara *Lehmann* Vince vezérőrnagy dandárparancsnok, *Wacsmann* ezredes ezredparancsnok, *Karger* és *Hadfy* alezredesek és *Tallán* őrnagy vezetése alatt. A polgári hatóságok részéről jelen voltak: *Institoris* Kálmán polgármester, dr. *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán, *Sarlot* Domokos főkapitány stb. A temetési menet a katonazene hangjai mellett óriási nép kíséretében vonult ki a katonai temetőbe, hol az elhunyt őrnagyot örök nyugalomra helyezték.

— **Vasutasok öröme.** A magyar királyi államvasutaknál egy nagy sereg főbb tisztviselő várja még az előléptetést. Az erre vonatkozó előterjesztés már hetekkel ezelőtt megtörtént *Horánszky* Nándor miniszternél, de *Horánszky* halála következtében az előléptetések nem történhettek meg, nem lévén miniszter, aki az okiratokat aláírja. Hogy most megvan az új miniszter, többé mi sem állja útját az előléptetéseknek és mint értesülünk, *Láng* Lajos legelső tényeinek egyike lesz az, hogy az okiratokat aláírja. Az előléptetések alkalmasint még e héten publikáltatni is fognak.

— **Osztrák vádak a magyar kormány ellen.** Budapestről táviratozza tudósítónk: A bécsi lapok vádaskodó hirieivel szemben ma félhivatalosan azt jelentik ki, hogy a magyar kormány mindenkor a legnagyobb készséggel siettetett a kiegyezési tárgyalásokat. *Szál* miniszterelnök ma is tárgyalt *Körberrel* a kiegyezési függőkérdésről, csupán az autonóm vámtarifa harmadik olvasását kellett a kereskedelmi minisztteriség megüresedése miatt elhalasztani a jövő hétfőig, mikorra az új miniszter kinevezése és hivatalba lépése már befejeztetett.

— **Athelyezett huszárhadnagy.** *Wehle* Ágoston cs. és kir. huszárhadnagyot az aradi 3. számú huszárezredtől áthelyezték a 11. számú huszárezredhez Szombathelyre. A népszerű és általánosan tisztelt hadnagy ma utazott el új állomáshelyére, mely alkalommal az egész tisztikar *Karger* Vilmos alezredessel az élén, ugyszintén a tovább szolgáló őrmesteri kar kikísérte a távozó bajtárust a vasúthoz.

— **Kigolyózás a kaszinóból.** Budapesti tudósítónk közli velünk, hogy a főváros legelőkelőbb társaskörének, a Nemzeti Kaszinónak tagjait kínos szenzáció tartja izgatottságban. Arról van ugyanis szó, hogy a kaszinó egyik országgyűlési képviselő tagját *kigolyózzák*, mert nemrégiben egy polgári pörben állítólag *hamis tanúságot tett*. Az erre vonatkozó akciót a kaszinónak néhány tagja indította meg, akik a tudomásukra jutott esetet levélben jelentették be a Nemzeti Kaszinó választmányának. A választmány még nem határozott a dologban.

— **Házasság.** *Mohos* Ágoston aradvárosi tanító f. hó 8-án d. u. fél 6 órakor tartja a minoriták templomában esküvőjét *Szöllősi* Janka kisasszonnyal.

— **Nagy földrengés Nyugat-Európában.** Párisból táviratozzák, hogy ma Délfranciaországban és Spanyolországban hatalmas földrengés volt érezhető. Bordeaux, Boyonne és Lourdes városokban a lakosokat reggel 3 órakor ébresztette föl a hatalmas földindulás. Murcia spanyolországi városban reggel 5 órakor zavarta föl a lakosokat a szörnyű lökés, mely oly hatalmas volt, hogy a székesegyház tornya ingadozni kezdett. A hegyekről nagy sziklák szakadoztak le és a folyó kilépett medréből.

— **Elhunyt angol író.** *Bret Harte*, a hírneves angol író, kinek amerikai kincskereső történetei ismeri ugyszólván mindenki, ma Escotban, London mellett meghalt.

— **A csász. keresztje.** Gróf *Zichy* Géza tetőtleni uradalmában nem régen egy öreg császt a királyt ezüst érdemkeresztrel tüntetett ki hosszú és buzgó szolgálatai elismeréséül. Midőn a napokban az uradalomban alkalmazott összes cselédek jelenlétében a gróf szép beszéd kíséretében mellére tűzte az öreg császnak az érdemkeresztet, a kitüntetett öregnek megeredtek a könnyei és végig peregték megbarnított ráncos arcán. Beszélni akart, de nem tudott. Végre erőt vett magán, vállán egyet rántott és melléről levéve az érdemkeresztet, következő szavak kíséretében nyújtotta át azt a grófnak:

— Neked ajánlom kegyelmös atyám ezt a keresztet, viseld bücsülettel, te jobban megérdemled, mint én.

A gróf, a ki jóízűen mosolygott ezen a naiv jeleneten, csak nagy nehezen tudta felvilágosítani az öreg császt, hogy a kitüntetés őt érte és az érdemkeresztet neki kell viselnie. Az öreg szolga azonban nehezen tud belenyugodni helyzetébe és még ma is azt hajtogatja, hogy:

— Mégis csak szebb volna ez az ezüst kereszt a kegyelmös atyám mellén! . . .

— **Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi,** hogy *Kicska* Mór szeghalmi ügyvédet, a debreceni ügyvédi kamara kerületébe, Püspökladányba történt átköltözése következtében, az ügyvédi lajstromból kitérőlt.

— **Új hivatal-szolga.** *Institoris* Kálmán polgármester *Bíró* Pál rendőrt a városhoz hivatal-szolgává nevezte ki.

— **A honvédszázados menyasszonya** *Ohidi* Ida, a Fiumében öngyilkossá lett *Capp* százados menyasszonya, aki pár héttel ezelőtt Budapestén a Fiume-szálloda előtt marólugot ivott, a Rókusban fekszik. Állapota még mindig súlyos. A 28. számú kórteremben levő ágyánál naponta megjelenik öreg édes atyja és az egész látogatási időt nagybeteg leánya mellett tölti.

— **Orvosság helyett mérég.** Szörnyű tévedésnek esett áldozatul egy fiatal uriaszony, *Jureczki* Lajosné Vaskuton. Jureczkiné alig egy évvel ezelőtt ment férjhez s a mult hét elején gyermeke született. A fiatal asszony lázba esett s az orvos gyógyszerrel rendelt neki. Tegnapelőtt délután a fiatalasszony rosszul lett s a cselédétől orvosságot kért. Egy szekrényen két üveg állott. Az egyikben orvosság, a másikban szublimát-oldat volt. A cseléd, mint értesülünk, — az orvosság helyett szublimát-oldatot adott be az ájultan fekvő betegnek. A megmérgezett uriaszony, a kit a mérég veszedelmesen megmart, fájdalmában felsikoltott. A cseléd megijedt s elfutott a férjért. Jureczki rögtön orvosért küldött, de az orvos csak egy órával később érkezett meg. Ekkor már nem lehetett segíteni a szegény asszonyon, a ki iszonyu kínok között meghalt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Bold. *May* Jakab ur ravatalára szánt koszorú megváltására *Reisinger* Zsigmond ur és neje 15 koronát a szinylőkháza alapnak, *Deutch* Mór és neje 10 koronát az izr. jótékony egyletnek adományoztak, mely nemeslelkű adományokért halás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **A király-utcai dráma áldozatai.** A budapesti király utcai dráma áldozatai, *Róth* Dávid és fia Kálmán még mindig a Rókus-kórházban fekszenek. *Róth* Dávid állapota már annyira javult, hogy még e hét folyamán elhagyhatja a kórházat. A fia állapotában is javulás állott be és bár még súlyos, de most már remélik, hogy életben marad. Ezidőszent operációra nincs szükség, mert a golyók olyan helyen vannak a testükben, hogy komplikációkat nem okozhatnak.

— **Legjobb cipőárúk** *Porter* Vilmos Nagy Áruházában, a Szabadság-terén kaphatók. Teljes választék magas, kivágott és félcipőkben. Lásztin cipők érzékeny lábak részére. Kizárólag kézi gyártmány, a kitűnő anyagért kezesesség vállalatik. Elegáns forma, könnyű, szinte *súlytalan* lábbelik. Tíz korona bevásárlásnál életnagyságu ingyen fénykép, rendkívüli, a fővárosi mértéket is fölülmuló kedvezmény. Óriási választék, továbbá kalapok, ingek és napernyők.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Elveszett** tegnap délután 6 és 7 óra között a városligetnek a waggongyár melletti részén egy fehér, a fülén sárga foltal bíró fox terrier kutyá, amely „*Ploki*“ névre hallgat. megtaláló *Baross* Ferenc dr. járási főszolgabírónál (Ferdinánd-utca 9.) jutalomban részesül.

A kékvérű főpincér.

(*Wallburg* Ernő báró.)

Arad, május 6

A szecessziós, Barnumszerű dolgok és események után sóvárgó Budapestnek ismét idegizgató szenzációban van része. Nehány ezer piccolóval és ozsonna kávéval több fog elfogyani egyik előkelő kávéházban azon a révén, hogy ott egy eleven báró, sőt mi több, egy kir. főhercegnek törvénytelen fia szolgálja ki főpincéri minőségben a közönséges halandókat.

Nálunk, ahol még mindig klasszifikálják a becsületes munkát, ahol az uri szélhámosnak és elegánsan öltözködő naplopónak még mindig több a tisztessége, mint aki bizonyos alacsonyra nézett munkásság révén szerzi meg a kenyerét maga és családja részére, nem azért zarándokolnak el a nevezetessé vált kávéházba, hogy megbecsüljék *Wallburg* Ernő báró főpincér ur derekas elhatározását, hanem hogy sajnálkozzanak szegényen, vagy hogy mint a borju az új kaput, megbámulják.

Amerikában, ahol mindenki annyit ér és annyit jelent, amennyit dolgozik, amennyit az esze, tudása és munkássága révén megtud keresni, senki sem ütődik meg azon, hogy a báró mint pincér, hordár vagy mint tányérmosó keresi meg a kenyerét, csak nálunk csinál az még szenzációt, ha valaki magas méltósága dacára is helyesebbnek találja azt, hogy dolgozzék, mintsem éhezzen.

Akik csak szánakozni és sajnálkozni tudnak az új „pincér-báró“, azok bizonyára nem látták azt a családi képet, amelyet *Wallburg* Ernő báró legutóbbi ügyének tárgyalása alkalmából közöltek a budapesti lapok. Hat göndör fürtű, amorettarcu baba mosolyog arról a bájos képről az édes papára. S a kicsike báró urfiak és baronesszek szemeiből az olvasható le, mintha ott a fotografus masinája előtt is azt szerették volna gyűzőgni: „Papa, adj kenyeret!“ Tisztelettel kértem a szánakozóktól, hogy mit ér a bárói méltóság ragyogása és ékessége, ha erre a kérdésre nem adhat olyan feleletet az apa, amin örvendezni, ujjongani tudnak az angyalarcu babák.

Üres számarás minden hiru cím és az emberi nyegleség által megteremtett méltóság, de örök igaz az apai érzés, mely gondoskodni akar övéiről és nem riad vissza semmiféle becsületes munkától, mely alkalmas arra, hogy gondtalanná, nyugodtá varázsolja az ő családi életét. A legapróbb baba mosolygása el tudja feledtetni ezrek és ezreknek szánakozó, gunyos tekintetét és nem fáj ezrek és ezrek maliciózus megjegyzése, izetlen szellemeskedése, aki sok nyomoruság és szenvedés után nem hallja többé a szívéhez nőtt drága övéinek panaszkodását, kesergő jajsavát.

Ezért nem csupán excentrikus és szecessziós sajátosságánál fogva, hanem emberi és társadalmi szempontból is komoly megszívlelésre érdemes dolog az, hogy *Wallburg* Ernő báró megkezdte főpincéri működését egy budapesti kávéházban. Nem csudálkozni és szánakozni kell ezen az eseten, hanem gondolkodni különösen azoknak az uri proletároknak, a kik hitelre vásárolt ruhákban százezrével lézengenek e szép haza különböző aszfaltjain, szorgalmasan, de mindig uri tempók szerint lopván a napot. Ha egy megélhetésre kevés, éhenhalásra sok fizetéssel járó apró hivatal üresedik meg valamely bureauban, ezrével tolonganak előre ezek az uri alakok stemplis kérvényeikkel, connexióikkal és protekcióikkal.

Valósággal öklelik, gyomrozzák és gázolják egymást az emberek egy kis száraz kenyeret biztosító uri hivatalért; de messze elkerülük azt a tájat, a hol másfajta munkaerőt keresnek. A fizikai, az iparigazolvánnyal járó munkát Magyarországon még mindig megszegyenítőnek és megbecsületlenítőnek tartják és inkább koplálnak, inkább nyomorognak az emberek, semhogy rangjukhoz nem illendő munkát végezzenek; inkább nem keresik meg a kenyerüket, semhogy a kenyérkeresetük miatt megbélyegezze, kirekessze őket bizonyos körzetből ez a mi hitvány, léha társadalmunk.

Vajha új eszméket, új reménységeket érlelne az emberek szívében, lelkében és felfogásában az igaz demokráciának terjesztő verőfénye! Vajha elérnők Magyarországon is azt a szép időt, mikor senki sem csodálkozik és mindenki természetes dolognak tartja azt, hogy a báró pincér lesz. Mert ebben a szebb időben csak egy erényt, egy érdemet fogunk ismerni: a tisztességgel végzett becsületes munkát.

F. D.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Igazságügyi kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter *Dimitrescu* Balázs aradi kir. törvényszéki írnokot az aradi kir. törvényszékhez irodatisztá *Rehák* Aurél pécskai kir. járásbírói telekkönyvi átalakító díjnokot pedig a *Borsjenői* járásbíróhoz írnokká nevezte ki.

§ **Az ügynök ur.** Vagy négy éve annak, hogy *Mérey-Kádár* Árpád képeket vásárolt részletfizetésre egy budapesti cégtől, mely azért hitelezett neki, mert magát biztosító-társasági főfelügyelőnek mondotta. Mikor a kereskedő rájött, hogy Kádár becsapta, már késő volt, mivel a képeket, noha mindjárt az első részletet sem fizette, régen eladta. Ezért feljelentették csalás miatt. A bűnpör évek óta folyik, de a vádlott, akiről nemrég az derült ki, hogy magát „hirlapíró“-nak adva ki. könyvekkel utazik mint ügynök, sohasem mutatkozik a bíróság előtt. Miután a mára kitűzött tárgyaláson sem jelent meg, dr. *Szilva* járásbíró Kádár Árpádnak a körözését és előzetes letartóztatását rendelte el.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. R. Világos. Sorsjegyei közül a 3803—074. számú Bazilika-sorsjegyet 6 frt nyereleménnyel kihúzták. A többi sorsjegye nem nyert.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Uj-Arad, május 6.

Mára kellemesebb napot kaptunk. A sötét felhők bár ijesztőleg hatottak, csapadék nélkül vonultak el.

Kíváncsi is lenne már meleg, száraz napokat kapni, mert veteményeink mostoha bánásmódban részesültek, miáltal színüket annyira elvesztették, hogy egész sápadtak, mit jó időjárás könnyen helyrehozhat és életerőssé teszi a bágyadt kalászt.

Üzlet nincs, hozatal alig néhány száz métermázsa buza és tengeri, mit vizimolnáraink vásárolnak össze, 30—40 filérrel többet fizetve, a napi árnál.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékekben:

Buza I. ső minőségű 8.30—8.50.
Buza közép minőségű 8.10—8.20.
Tengeri 4.50—4.60.
Rozs névleges jegyzés 6.30—6.40.
Arpa névleges jegyzés 5.20—5.30.
Zab névleges jegyzés 6.40—6.50.
Az irányzat változatlan.

— **Fizetéseképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségekről tesz jelentést: *Jamrich* Gusztáv, *Losonc*. — *Berger* Mór, *Budapest*. — *Szalai* és társa, *bej. cég*, *Oroszáza*, — *Leitner* Zsigmond, *Marosvásárhely*. — *Frenkel* S. és társa, *bej. cég*, *Budapest*. — *Letics* Gábor, *Ilok*. — *Schrenger* Lipót, *Pakrac*. — *Ohrowek* János, *Szászváros*. — *Vajda* Soma, *Pécs*. — *Liszer* és *Dróth*, *Budapest*. — *Wicks* Adolf, *Török-Becse*, — *Kaufmann* Ignác, *Miskolc*.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, május 6.

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék 4%	97.70
Magyar arany 4 1/2 %	121.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.75
Magyar keleti vasut	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.60
Magyar italmegváltási kötvény	100.65
Horvát szlavin földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereleménysorsjegy kölcsön	204.—
Tízszázalékos és szegedi kölcsön	162.50
Osztrák papírbárdék	101.50
Osztrák járdék ezüst	101.50
Osztrák járdék arany	120.50
Koronajárdék	99.40
1860-iki államsorsjegyek	153.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1600.—
Magyar hitelbankrészevény	685.50
Osztrák hitelbankrészevény	672.—
Osztrák-magyar államvasut	663.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csúsz, derékfájás.

csipőfájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés.

minden meghűlés ellen.

Óvakodjunk csekélyebb értékű utánzatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós Árpád gyógyszer-tára az „Isteni Gondviselés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Szabadság-tér.

1894

Nyomdánkban

egy

ügyes leány

gép mellé

felvétetik.

Könyvkötészetünkbe

keresünk

egy jó házból való

fiút

tanoncznak.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok ezennel közhírré teszem, hogy a vb. Löwinger Miksa aradi csődtömegéhez tartozó és a csőd-leltár 1—153. tételei számai alatt leltározott 4889 k. 77 f. beszerzési árú és 4049 k. 60 f. becsértékű bőrök, talpak, belések, cipő hozzávalók, patkók, szögecskék, bőrkenőcsök stb.-ből álló raktár, továbbá a 154—168. tétel számok alatt leltározott 815 k. beszerzési árú és 527 k. becsértékű bolti felszerelési tárgyak, és pedtg. állványok, mérlegek, Wertheim szekrények stb. ajánlati árverés útján eladatnak.

Felhívom ennél fogva a venni szándékozókát, miszerint a fent kitüntetett becsértéknek megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel ellátott lepecsételt zárt ajánlataikat írásban, és pedig akár külön az áruraktárra és külön a bolti felszerelési tárgyakra, akár pedig az áruraktárra és bolti felszerelési tárgyakra együttesen f. é. május hó 9-ik napjának délelőtti 12 óráig nálam adják be.

Vevő köteles a vételárat és a vételári összeg utáni III. fokú bélyegilletéket f. é. május hó 17-ig kezemhez készpénzben lefizetni, köteles továbbá az áruraktárt, illetőleg bolti felszerelési tárgyakat ugyancsak május hó 17-ig bezárólag átvenni és elszállítani.

Az üzleti helyiségnek f. é. május hó 17-től tovább leendő esetleges használata tekintetében velem külön megállapodás lesz létesítendő.

A választmány a beérkezett ajánlatok fölött f. é. május hó 9-én délután 3 órakor tartandó ülésen fog határozni, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani és az áruraktárt, illetőleg bolti felszerelési tárgyakat később megtartandó nyilvános árverésen eladni.

Ha vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne és különösen, ha a vevő a kikötött határidőben a vételárat kifizetni, vagy az árukat átvenni és elszállítani elmulasztaná, úgy a bánatpénznek elvesztésén felül az áruraktár, illetőleg bolti felszerelési tárgyak vevő kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem én, sem pedig a választmány nem vállalunk szavatosságot a leltározott és ezennel eladásra hirdetett áruk és felszerelési tárgyak minősége, mennyisége és azonosságáért.

Az eladásra hirdetett tárgyak és egyéb ingók közbejöttöm mellett bármikor megtekinthetők.

Aradon, 1902. évi május hó 1-én.

854

Dr. Tabakovics György,

ügyvéd, mint vb. Löwinger Miksa csődtömeggondnok. (lakik Erzsébet királyné-körút 26. szám.)

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúsz, köszvény és idegzsába ellen

a villamfényfürdőt,

400

idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek.

Telefon 270.

Tavaszi és nyári idény

1902.

VALÓDI BRUNNI SZÖVETEK.

Egy vég 3.10 mtr.
hosszu, elegendő 1
férfi öltözetre, (ka-
bát, nadrág és mel-
lény, csak ennyibe
kerül:

2 frt 75 kr., 3 frt 70 kr., 4 frt
80 kr-ért jó
6 frt és 6 frt 90 kr-ért jobb
7 frt 75 kr-ért finom
8 frt 65 kr-ért finomabb
10 frt-ért a legfinomabb

valódi gyapjú
szövetből

Egy vég fekete szalonöltönyhöz 10 frt-ért, valamint felöltőszöveteket, turista ruhákhoz lodent, finom kamgarnt stb. gyári árban küld a szoliditásgáról ismert posztógyári raktár

1902

SIEGEL IMHOF BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve.

Mintahű szállítás.

A t. közönség különösen figyelmeztetik, hogy a posztók ára, ha közvetlenül hozzadják, sokkal elcsöbbs, mintha közvetítés útján vásárolják.

A haj eredeti színét

visszanyerjük a Hajós-féle

Hajregenerator

használata által. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti színét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény állandóan megmarad. A fehérséget és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használata által nyerhetünk, egy tegely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-tegely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Apró hirdetések.

Minden hirdetés beiktatása leg-
alább egy koronára kerül és 20 szó-
lehet minden levélben szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kie hirdetések előre fizetendők. Ár-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; leve-
beni kérdésekhez a válasza való lé-
nyeg melléklendő. Telefon irtásokhoz
nem ad a kiadóhivatal.

Telephon 436.

Vasgerenda, szekértengely, ráfvas,
aczelcsakanyok, metsző-olló, kertész
fűrés, oltókések és egyéb áruczik-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1561
Arad. Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Borszivattyuk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári árakon

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők
és kutak.

Kereskedők figyelmébe!

Román nemzeti

kötőszövegek

valódi

gyapjuszövetből és pamutczérnából
sima és olajnyomata virágokkal.

Kiváló ujdonság!

Mechanikus szövő- és festő

Német-Bogsán.

Minták bérmentve.

Képviselők kerestetnek.

Mairovitz Emil

márvány gyára és mészipar te-
lepe

Borossebesen.

Van szerencsém a t. közönség
és építész urak figyelmét fel-
hívni ötven különböző színű
menyházai márványból készült
mütagyaimra és mésziparte-
pemre. Elfogadok a legmoder-
nebb kiviteűi oszlopcsarnokok,
lépcsőházak, bármilyenű disz-
oszlopok készítését, eredeti raj-
zok szerint, a legjutányosabb
árak mellett. 522

Nagy sarköraktár

olcsóbb mint bárhol;

felírás, felállítás saját árban

Ha

ujkerékpárt akar venni.
vagy

kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez.

Arad, Salacz-utca 2.

Telefon szám 483.

T. Cz.

Van szerencsém nagyrabecsült
rendelőimnek szíves tudomására
adni, hogy folyó évi február hó 1. étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra
lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörékvésem oda irányul, hogy
nagyrabecsült rendelőimet ezután
is legnagyobb odaadással, szolid
és pontos kiszolgálásban része-
sitsem, miért is az eddigi pártfo-
gásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség be-
cses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

**Férfiak
ingyen kapnak**

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezeket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemi ba-
jokban, szifiliszben, valamint elveszi-
tett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Öreg, fiatal egyaránt irhat a Stael
Medical Istitutnak az alant jelzett
cízmre, a honnan a csomagot rögtön
elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelés
céljából az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivétel nem tesz. Mindenki ir-
hat érette bárholon magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: Stael Medical Institute 49.
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bérmenté-
sitendők. 1841

**Jó karban lévő
Kern-féle
rövid zongora**

olcsó áron eladó.

A cím megtudható e lap ki-
adóhivatalában. 869

TELEFON 438

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cserélhetnek.

TELEFON 184.

Pártoljuk a helybeli ipart!

Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakszerű mosó-
es tisztító müintézete

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

A nyári idényre felhívom a t. nagy-
közönséget müintézetemre. Jól felsze-
relt munkás személyzetemmel páro-
sulva, ama kellemes helyzetben va-
gyok, hogy a legmagasabb igényeknek
is minden irányban megfelelhettek. El-
vállalok mindenféle mosható női, férfi
és gyermek ruhákat, bur kalapot, pi-
vere tárgyakat, függönyöket. Összes
házi ruházatok mosását a legolcsóbb
egyezségi árak mellett. Kívánatra ház-
tól elvitetem és haza küldöm.

2559—1902. sz.

Világosi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye világosi járáshoz tartozó Uj-Szent-Anna
nagyközségben a nyugdíjazással kapcsolatos lemondás folytán
megüresedett jegyzői állásra, mely a község önálló gyámpénz-
táránál rendszeresített ellenőri állással van egybekötve, — az
1886. XXII. t.-cz. 82. §-a értelmében ezennel pályázatot nyitok
s a választás megejtésére határidőül folyó hó 14. napjának d.
e. 10 és fél óráját a község székházához kitűzöm.

Felhívom mindazokat, kik az anyakönyvvezetői tiszteletdíjon
kívül ezen 2276 kor. évi készpénz fizetés-, természetbeni la-
kás és $\frac{2}{4}$ k. á. föld kaszonélvezetével járó javadalmazással
rendszeresített jegyzői állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883.
I. t.-cz. 6. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal, — a
német nyelvben jártasságot is tanúsító működési bizonyítvány-
nyal, — valamint a gyámpénztári szabályrendelet értelmében
megkivánt 1000 kor. óvadék letehetését bizonyító hatósági iga-
zolvánnyal felszerelt folyamodványukat legkésőbb május hó
13-án d. u. 5 óráig hozzám benyujtsák.

Világos, 1902. évi május hó 1-én.

Páris Gábor,

főszolgabíró.

844

Arany éremmel kitüntetve a párisi vi-
lágkiállításán 1900-ban és arany érem
Bécsből 1902-ben.

Mindenütt kapható.
Doboza á 10, 16 és 30 fillér.